LASS - MEDDELANDE

Nr 3 1989

Kadett VM

Viktoria Johansson

LASS-meddelande nummer 3 1989, utgivet januari 1990

Medlemstidning för Linköpings Allmänna Schacksällskap

Redaktion: Michael Carlsson, Storgården 48, 582 38 LINKÖPING, tel 013-17 79 24
Robert Ericsson, Bygdegatan 222, 583 31 LINKÖPING, tel 013-21 48 21
Per-Ove Jakobsson, Östgötag 40A, 582 32 LINKÖPING, tel 013-13 86 38
Bo Sjögren, Klockaregården 31, 582 38 LINKÖPING, tel 013-17 62 00

MAIL-adress: CAISSA::LASS
LASS Postgiro: 49 61 30-6
Spellokal: Torggatan 6, tel 013-10 43 50

Ordförande: Ingvar Carlsson, Allmogegatan 44, 583 30 LINKÖPING, tel 013-21 31 21
Sekreterare: Per-Ove Jakobsson, (se ovan)
Kassör: Michael Carlsson, (se ovan)
Ungdomskommitte: Ingvar Carlsson, (se ovan)
Per Vernersson, Primulasstigen 6, 582 59 LINKÖPING, tel 013-15 34 37

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kadett-VM sid 3
Serietabeller sid 5
LM-matchen 1989 sid 6
SM i Sundsvall sid 10
Att försvara dåliga ställningar - några partier från SM i Sundsvall sid 11
Kombinationer sid 15
"Världens kupp" i Skellefteå sid 16
Rankinglista 1 januari 1990 sid 21
Stadgar sid 22
Ungdomssidor sid 24
Hur man lär en dator att spela schack sid 27
Problem sid 32
Notiser sid 33
Liten ordlista från A till Ö sid 35
Spelprogram våren -90 sid 40

Detta är det utlovade numret med sommarens och förhöstens händelser. Tyvärr kunde vi inte hålla vårt löfte om tryckning i december, men den som väntar på LASSmeddelande väntar aldrig för länge!

Kadett-VM 1989

Viktoria Johansson

Sveriges Schackförbund hade tagit ut mig att representera Sverige i kadett-VM i Puerto Rico i Västindien. Tillsammans med Jonas Barkhagen och sekundanten IM Richard Wessman flög vi den 25 juli via New York till San Juan i Puerto Rico. Sedan for vi med buss till andra sidan ön. Tävlingen skulle hållas på en flygbas i närheten av Agnadilla. Arrangemanget var bra trots kackerlackor, översvämning på rummet och ris och bönor varje dag. Tävlingen var 11-rondig och jag började bra med två ettor. I tredje ronden förlorade jag mot förre världsmästarinnan för flickor under 14 år, Tea Lancheva.

Vit: Tea Lancheva, Sovjet 2070
Svart: Viktoria Johansson

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. f4

Jag hade preppat vanligt kungsindiskt dagen innan men det här kan jag ingenting om.

5. - c5 6. d5 0-0 7. Sf3 e6 8. Le2 exd5

Det här ser ut som Benoni.

9. cxd5 Te8 10. e5 dxe5 11. fxe5 Sg4 12. Lg5 Da5?!

12. - f6 är teori.

13. 0-0 Sxe5 14. d6 c4!?

Kanske hade 14. - Ld7 eller 14. - Sbd7 varit bättre men damen hotar att vinna löparen på g5.

15. Sd5 Sa6 16. Sxe5?

Vits stora fel, nu får svart upp tornet. 16. Se7† först hade varit mycket bättre, om 16. - Kf8 vinner vit direkt med 17. Sxe5 Dxe5 18. d7! Lxd7 (18. - Dd4† 19. Kh1 Dxd7 20. Txf7† Kxf7 21. Lxc4†) 19. Dxd7 Dxg5 (19. - Dxe2 20. Sxg6† med matt.) 20. Txf7† Kxf7 21. Lxc4† Kf8 22. Tf1† Lf6 23. Sc8† med matt. Efter 16. - Kh8 kan vit t ex backa med löparen till h4.

16. - Txe5 17. Se7† Kh8 18. Lf6 Lxf6 19. Txf6 Dc5† 20. Kh1 Le6 21. Lg4 Td8 22. Lxe6 Dxd6 23. Df1 Txe6 24. Txe6 Dxe6 25. Te1 Dd6 26. Dxf7 De5?!

26. - Sc5 är bättre, hästen på a6 är passiv.

27. Df2 Dd6

Jag var nöjd med remi.

28. h3 Kg7

Fortfarande är Sc5 ett utmärkt drag.

29. Dh4 Dd3??

Ett alldeles vansinnigt drag. 29. - Sc5 duger fortfarande trots bondeförlusten, Sd3 kan bli farligt.

30. Sf5†!! gxf5 31. Te7† Kg6 32. Dxh7† Kg5 33. Dg7† Kh5 34. g4† fxg4 35. Te5† Kh4 36. Dxg4 matt.

Jag hade för stor respekt mot ryskan och jag förstår inte hur jag kunde göra ett sådant vansinnigt drag som 29. - Dd3.

I sjätte ronden mötte jag turneringsvinnaren Krystyna Dabrowska från Polen, mot henne gjorde jag också ett vansinnigt drag trots ännu klarare vinstställning och förlorade.

Vit: Viktoria Johansson
Svart: Krystyna Dabrowska, Polen 2135

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 Lb4 4. e3 c5 5. Ld3 0-0 6. Sge2 d5 7. cxd5 Sxd5 8. 0-0 cxd4 9. exd4 Sd7

Bättre är 9. - Sc6.

10. Lc2 S7f6 11. Dd3 g6 12. Lg5 Le7 13. a3

Förhindrar Sb4.

13. - Ld7 14. h4 Lc6 15. f3

Nu är f3 inte något speciellt bra drag. Bättre är kanske 15. Sg3 för att genomföra h5 men det hindrar svart genom att slå på c3 och göra Dd5.

15. - Tc8 16. g4

Ett riskabelt drag i den här ställningen, men jag hade inget att förlora mot en med över 300 poäng mer i ranking.

16. - Sxc3

Kanske var 16. - Db6 ett bättre drag följt av e5. På 16. - Db6 hade jag tänkt svara 17. Kh2 följt av Kh3, kungen verkar stå säkrast där.

17. bxc3 Dd7

Hon verkar inte ha en tanke på att genomföra e5 men det hotar Lb5.

18. Tb1

Visar sig tjäna ett drag senare i partiet.

18. - Tfd8

Här verkar Ld5 direkt vara bättre.

19. h5 Ld5 20. hxg6 hxg6 21. Dd2

Jag är inte säker på att det var det bästa draget men jag ville gardera löparen på g5 eftersom jag planerade Tf2.

21. - Lc4 22. Tf2 Sd5

Det är inte lämpligt att byta löparen i den här ställningen. Kungsställningen blir svagare.

23. Lxe7 Dxe7 24. Dh6 b6?

Eftersom bonden på b7 var hotad tjänar jag nu in ett tempo.

25. Sg3

Ett klurigt drag och hon drog utan att tveka. På 25. Th2 hade svart dragit 25. - Df6.

25. - Sxc3?

Bättre hade varit 25. - Df8

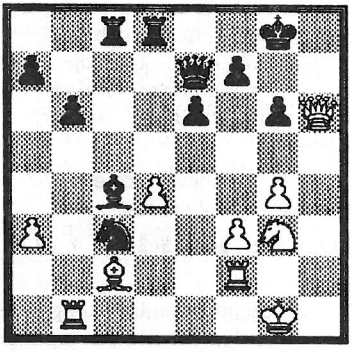

26. Sh5!!

Hotar matt samtidigt som den inte går att slå.

26. - f5

Enda draget.

27. Dxg6† Kf8

I sinnesförvirringen av hennes stora misstag drog jag...

28. Sf6??

Här vet jag inte vad som hände. 28. Te1 leder till vinst då svarts kung står mycket dåligt. T ex hotar slag på f5.

28. - Df7 29. Sh7† Ke8 30. Sf6†??

Slag på f7 och Te1 hade lett till bättre chanser, t. ex. 30. Dxf7† Kxf7 31. Te1 Kg6 32. Kh2 Th8 33. gxf5† exf5 och nu antingen 34. Te5 eller 34. Te7.

30. - Ke7 31. Dxf7†?

Kanske hade det varit bättre att behålla damen och offra pjäs svarts kung står trots allt ganska dåligt.

31. - Kxf7 32. Sh5 Sxb1 33. Lxb1 Txd4 34. Kg2 fxg4 35. fxg4† Ke7 36. uppgivet.

I sjunde ronden mötte jag den sämre ryskan. Jag hade totalt klassat ut henne, men i en ännu klarare vinstställning med 100 olika vinstvägar och matt i två drag satte jag bort pjäs och lyckades till och med gå in i en matt trots remichanser.

Poängmässigt ser de fyra första väldigt överlägsna ut men i verkligheten var de inte alls speciellt överlägsna.

Jonas Barkhagen kom på sjätte plats i sin grupp på 42 deltagare. Ryssen Tivjakov vann på 9p före Englands hopp Mattew Sadler.

Det fanns tio olika klasser från 10-18 år och en för pojkar och flickor under 20 år för tredje världen.

Inga bulletiner gavs ut från tävlingarna och det var synd.

Nästa års kadett-VM går antingen i Singapore eller i Jugoslavien.

Resultat:

1. Krystyna Dabrowska, Polen 10 p
2. Tea Lancheva, Sovjet 9 p
3. Maja Koen, Bulgarien 9 p
4. Sofiy Nikoladze, Sovjet 9 p
5. Viktoria Johansson 6.5 p

(24 deltagare)

Allsvenskan

Div I Norra

Solna SS	5	5	0	0	29.5	10
SS Luleå	5	3	0	2	20.5	6
SK Passanten	4	3	0	1	19.5	6
Skara SS	4	2	0	2	13	4
Örebro SS	4	1	1	2	14.5	3
Rockaden, Umeå	4	1	1	2	12.5	3
LASS I	**4**	**0**	**2**	**2**	**14.5**	**2**
KH-Alliansen	4	0	0	4	12	0

Div II Västra

AK -77	4	3	0	1	21.5	6
Lundby SS	4	3	0	1	21.5	6
Majornas SS	4	3	0	1	19	6
LASS II	**4**	**2**	**0**	**2**	**15**	**4**
SS Manhem III	4	2	0	2	14	4
Nässjö SK	4	1	0	3	15.5	2
Växjö SK	4	1	0	3	12.5	2
Tibro SK	4	1	0	3	9	2

Div IV: 8

Norrköpings SS	4	4	0	0	24.5	8
Schack 08 III	4	3	0	1	18.5	6
Kamraterna, Lkpg	4	3	0	1	17.5	6
LASS III	**4**	**3**	**0**	**1**	**17.5**	**6**
Tranås SS	4	1	0	3	16	2
Åtvidabergs SS	4	1	0	3	13.5	2
Gusums SK	4	1	0	3	11	2
LASS IV	**4**	**0**	**0**	**4**	**8.5**	**0**

Östgötaserien

Klass 1

Schack 08 IV	3	3	0	0	16.5	6
SS Allians III	3	2	0	1	13	4
LASS V	**3**	**1**	**0**	**2**	**11**	**2**
Motala SS II	3	0	0	3	7.5	0

Klass II

LASS VI	**3**	**2**	**1**	**0**	**11.5**	**5**
Norrköpings SS II	2	2	0	0	7	4
Skärblacka SK	3	1	1	1	7.5	3
Schack 08 V	2	0	0	2	2	0
SS Allians IV	2	0	0	2	2	0

LM-matchen 1989

Per Vernersson

Till årets omgång av LM-matchen hade Robert Hellewell kvalificerat sig för - att möta fjolårsmästaren Per Vernersson. Inför matchen gick väl de allra flesta tipsen i min favör, men allt kan ju hända i en så kort match. Det är ju så många andra faktorer än schackliga som påverkar spelstyrkan vid speltillfället. (Det är kanske ett viktigt skäl till varför många av våra förstalagsspelare väljer att inte ställa upp i KM och LM mer än undantagsvis.) Att så var fallet kommer ni att märka när ni spelar igenom partierna nedan. Kvaliten på spelet är i många fall avsevärt lägre än under de tidigare LM-matcherna. Ett skäl därtill är naturligtvis den kortare betänketiden, som gör det hela mer hazardbetonat. Men den huvudsakliga orsaken är nog helt enkelt dålig form.

1:a matchpartiet

Sicilianskt

Robert Hellewell - Per Vernersson

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 e6 5. Sb5 d6 6. c4 Sf6 7. S1c3 a6 8. Sa3 Le7

8. - d5 är den kända Kasparov-gambiten. Men är det någonting av den här Maroczy-ställningen som alla sett partier av, så är det gambiten!

9. Le2 0-0 10. 0-0 b6 11. Le3 Lb7 12. f4

Vanligare är 12. Tc1 eller Db3

12. - Te8

ECO anser att 12. - d5 utjämnar; 13. cxd5 exd5 14. exd5 Sb4

13. Dd2

Det här draget leder inte till att vit kan öka trycket. 13. Tc1 med iden Sab1 ger vit chansen att omgruppera problempjäsen Sa3.

13. - Tc8 14. Lf3 Dc7?!

14. - Sa5! verkar naturligare, 15. b3 d5!. 15. De2 eller 15. Df2 verkar då vara de enda konstruktiva dragen.

15. Df2 Sd7 16. Sa4?!

Detta faller inte väl ut. 16. Tac1 är ett alternativ.

16. - Sc5 17. Sxc5 bxc5 18. Sc2 a5

Svarts bondeställning i centrum är bättre än vits och Sc2 står inte bra. Svart har fördel.

19. g4 La6 20. Le2 (0.50) **Tb8** (0.50) **21. Tab1 a4**

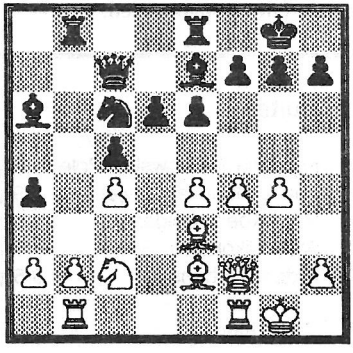

Svart spelar på att provocera till sig ett

avbyte av a-bonden. Därefter skall vits pjäser låsas fast vid svagheterna på damflygeln.

22. g5!

Vit spelar på att binda upp svarts pjäser till försvaret av kungsflygeln. Då korsas svarts angreppsplan.

22. - Lf8 23. Dh4 g6 24. Tf3 Sa5 25. Sa3

25. Th3 f5 verkar konsekventare av vit.

25. - Lg7 26. Lc1 Ld4† 27. Kh1 d5 28. Sb5 Lxb5 29. cxb5 dxe4 30. Th3 f5 31. gxf6 Df7

Under de senaste sex dragen har båda spelarna gått förbi många olika möjligheter. Jag lämnar fältet öppet för egna analyser.

32. Ld1 Lxf6 33. De1 Sc4 34. Dxe4

Vit börjar nu äta i sig splittrade svarta bönder. Men svart har fortfarande bättre centraliserade pjäser.

34. - Sd6 35. Dxa4 Ld4 36. Dc2

Det hotade Df5

36. - e5 37. Le3 Dd5† 38. Lf3 e4 39. Lg2 Dxa2 40. Td1 Txb5

Svart behåller hela tiden en fördel.

41. Lxd4 cxd4 42. Dc7 Sf7 43. Dd7 Tbb8 44. Dxd4 Tbd8 45. Dg1 Txd1 46. Dxd1 e3!

Ännu en gång undviker svart att ta material, utan spelar positionellt. 46. - Dxb2 47. Te3 tillåter hårdare motstånd.

47. Lf3 Dxb2 48. De2 Dc1† 49. Kg2 Td8!

Hotar det förintande Td2

50. Ld5? Txd5 51. Dxe3 Dc2† 52. uppg

Vit förlorar damen.

Detta skulle visa sig vara matchens jämnaste och bästa parti. Vad som sedan följde vill jag helst inte ta i med tång ens!

2:a matchpartiet

Damgambit

Per Vernersson - Robert Hellewell

1. d4 Sf6 2. Sf3 d5 3. c4 e6 4. Sc3 Le7 5. Lg5 0-0 6. e3 h6 7. Lh4 Se4

Laskervarianten, svart förlorar tid men får byta av två pjäser.

8. Lxe7 Dxe7 9. Ld3

9. cxd5 är huvudvarianten.

9. - Sxc3 10. bxc3 dxc4 11. Lxc4 Sd7 12. 0-0 e5

Svart har lyckats att utjämna utan större problem.

13. Sxe5 Sxe5 14. dxe5 Dxe5 15. Dd4 Te8 16. Tab1 b6

Nu inleder vit en "kombination". Men för säkerhets skull har han räknat ett drag för kort! En match blir ju mycket mer spännande om ingen leder!

17. Ld5 Tb8 18. Lc6 Te6 19. Dd8† Kh7 20. Ld7?

Om 20. Td6 så Dxc7 och vit vinner bonde, men ...

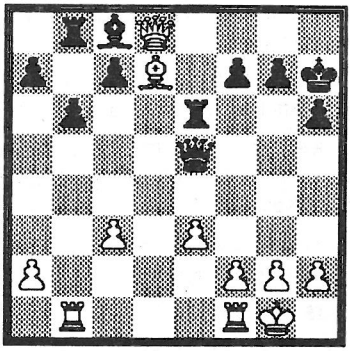

20. - Lxd7!

Vad är detta? Vill min motståndare förkorta matchen så mycket som möjligt?!

21. Dxb8?

21. Dxd7 var ett fegt alternativ då vit bara står klart sämre. Men vad gör man inte för publiken?

21. - Lc6 22. Dc8 Tg6

Vits kung är en ensam stackare...

23. f3 Dxe3† 24. Kh1 De2 25. Dh3 Ld7!

Usch så löjligt. Jag börjar nästan tro att han försöker vinna.

26. g4

Smällar man får ta...

26. - f5

Jag gillar inte fegt aggresivt spel från mina motståndare!

27. Dg2 Dc4 28. h3 fxg4 29. hxg4 Lc6 30. Tb4 Dxc3 31. Tf4 De3 32. Tf5 Dd4 33. Kh2 Ld7 34. Th5 c5 35. Te1 Te6

Kanske onödigt. Den sidan som har kvalite mer vill nästan alltid byta torn.

36. Txe6 Lxe6 37. De2 Lc4

Vit har nu inget val. Svart hotar Ld3 med iden c3-c2.

38. De4† Dxe4 39. fxe4 Lxa2 40. Kg3 g5 41. Th2 Le6

41. - Lb3 med iden c4 ger svart möjlighet att trampa på på damflygeln.

42. e5 Kg7 43. Tf2 Lf7 44. Td2 Le6 45. Tf2 Lf7 46. Td2 h5 47. gxh5 Lxh5 48. Td7† Kg6 49. Txa7

Vit har lyckats vinna tillbaka en bonde. Men svart står på vinst.

49. - Kf5 50. Te7

50. Tb7 Kxe5 51. Txb6 är näst intill hopplöst för vit.

50. - Le2 51. e6 Lc4 52. Tb7 Lxe6 53. Txb6

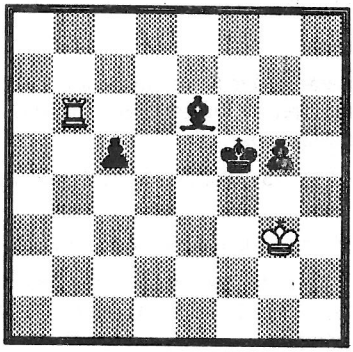

53. - c4?

53. - Ke5!

54. Tb5† Kf6 55. Tc5 Lf7 56. remi

Vit lyckades här undkomma en svår situation och behöll sin ledning på en poäng. I nästa parti föll i praktiken avgörandet. Robert hade vinstställning redan vid 17-18:e draget. Han vann material, och hade bara smärre tekniska problem. Men klockan gick iväg och med endast 20 sekunder kvar av betänketiden - torn över - tvingades Robert att spela upp en kung-mot-kung ställning för att undvika tids- och matchförlust.

3:e matchpartiet

Sicilianskt

Robert Hellewell - Per Vernersson

1. e4 c5 2. Sf3 e6 3. d4 cxd4 4. Sxd4 d6 5. Sc3 Sc6 6. f4 Sf6 7. Sf3 Le7 8. Ld3 0-0 9. 0-0 e5 10. Kh1 exf4 11. Lxf4 Le6 12. Sd5 Lxd5 13. exd5 Sb4 14. Lc4 Tc8(?)

14. - Dc7

15. Lb3 Sa6 16. c3 Da5 17. Sh4 Te8 18. Sf5 Lf8 19. Lxd6 Db6 20. Lxf8 Kxf8 21. Df3 Sc5 22. Dg3 g6 23. Dd6†

Dxd6 24. Sxd6 Kg7 25. Sxc8 Txc8 26. d6 b5 27. Lc2 Td8 28. Tad1 Sb7 29. d7 a5 30. a4 b4 31. cxb4 axb4 32. Tf4 Sc5 33. Txb4 Scxd7 34. h3 Tc8 35. Lb3 Tc7 36. Tf1 Se5 37. g4 Td7 38. Tbf4 Td6 39. a5

39. Txf6 +-

39. - Sfd7 40. La2 f6 41. b4 Td3 42. Kg2 Ta3 43. Le6 Sb8 44. Txf6 Sbc6 45. g5 h6 46. gxh6† Kxh6 47. Tb1 Sd3 48. b5 Sxa5 49. Lc8 Tc3 50. La6 Kg5 51. Tf8 Sf4† 52. Kh2 Txh3† 53. Kg1 Tf3 54. Tf1 Tg3† 55. Kf2 Kg4?? 56. b6??

56. Lc8† +-

56. - Sh3† 57. Ke2 Tb3 58. Lc8† Kg5 59. Lxh3 Txb6!

Det var mycket ont om tid nu!

60. Tg1† Kh6 61. Th8† Kg7 62. Th4

Efter ytterligare ca 20 drag slog vit tre gånger på g6 pga tidsnöden. Remi.

Det stod nu 2-1 till Per. Det kunde ha varit till Robert.

4:e matchpartiet

Kungsindiskt

Per Vernersson - Robert Hellewell

1. Sf3 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4

"I could see by the glint in his eye that he wanted to play the Grünfeld".

4. - 0-0 5. d4 d6 6. Le2 e5 7. 0-0 Sc6 8. d5 Se7 9. Sd2

Varianterna med 9. Se1 är jag mer bekant med. Men 9. Sd2 måste besvaras med a5 eller c5.

9. - Se8

Jag anade det!

10. b4 f5 11. c5 Lh6 12. a4 a6?! 13. La3 Lxd2 14. Dxd2 f4 15. f3 g5 16. b5

Här hade jag funderingar på 16. g4!?.

16. - a5 17. b6!

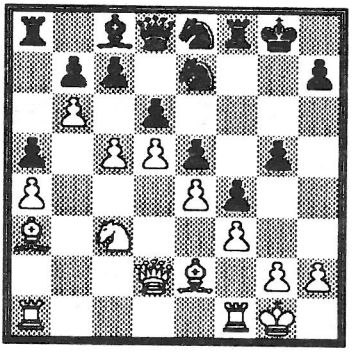

Ett förödande drag som en gång för alla öppnar linjer på damflygeln.

17. - cxb6 18. cxd6 Sxd6 19. Tfc1 Tf6 20. Lxd6 Txd6 21. Sb5 Tg6?! 22. Dc3

Svart har nu bonde mer, men e5-bonden går inte att gardera. Lägg därtill pjäsställningen så förstår man...

22. - uppg.

Matchen slutade alltså 3-1 till Per. Men som spelet gestaltade sig kunde det lika gärna blivit 2-2. Det visar också att det lönar sig att kämpa - även om allt egentligen är förlorat.

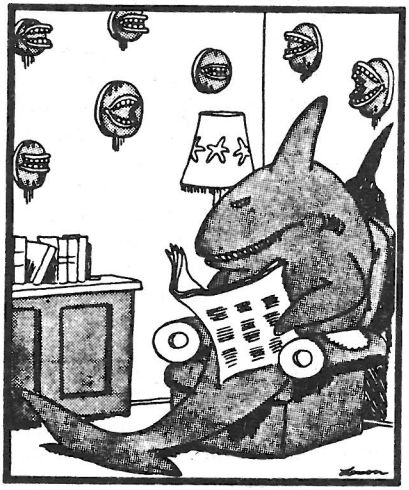

SM i Sundsvall

eller

Glas och schack ger toner i moll

Robert Ericsson

De som var med i skol-SM i Sundsvall 1984 var inte speciellt förvånade över vad som skedde. De som däremot inte hade någon tidigare erfarenhet av Åke I Glas arrangemang blev däremot mäkta förvånade, för att inte säga rent ut sagt heligt förbannade över arrangemangen. Och anledningar till att bli det fanns verkligen. Eller vad sägs om följande "missöden":

- Någon preliminär lottning såg landets schackspelare aldrig röken av.
- När klass 1-3 samt kadett- och juniorkval, skulle starta blev första ronden försenad med cirka tre timmar. (Rekord sägs det, men vissa rekord är säkerligen betydligt roligare att inneha än just detta.)
- Fem av de tio högst rankade spelarna i kadettkvalet hamnade i samma grupp. (Samma sak hände sedan i mästarklassen, där för övrigt en spelare förbarmade sig över tävlingsledningen och lottade en rond i mästarklassen bara för att det skulle bli en rond. Tävlingsledningen var nämligen inte kapabel att lotta manuellt vilket förefaller vara högst horribelt.)
- Kadetterna fick spela i en trång lokal utan luftkonditionering. De fick även finna sig i att ha protokollböckerna i knäna, då det inte fanns plats för dem på bordet.

Allt detta spektakel plus mycket mer bara för att Åke I Glas, som är principiellt emot allt vad byråkrati heter, fick för sig att han själv skulle ordna med alla arrangemang kring SM.

Följden av denna filosofi blev som synes att detta SM kollapsade innan det ens hade hunnit starta.

Att inte det tidigare misslyckade arrangemanget av skol-SM 1984 fick SSF att tänka efter både en och två gånger innan de tillät Medelpads SF att hålla i årets SM-tävlingar tycks mig förunderligt. 1989 års SM i Sundsvall var faktiskt lika trögflytande som man kunde ha anat att det skulle bli med Åke I Glas vid rodret. Förhoppningsvis får det här till följd att det inte tilldelas några tävlingar med SM-status till Medelpads SF inom den närmaste framtiden, åtminstone inte om Åke I Glas står som huvudman för arrangemanget.

Att årets SM blev som det blev beror inte bara på Glas och Medelpads SF, utan även på SSF. Deras flata inställning till arrangemangen kan få oanade konsekvenser om de inte tar sig i kragen och rycker upp sig inför kommande SM-tävlingar. SSF var trots allt medarrangör i tävlingen och borde som sådan ha tagit mer ansvar och hjälpt den lokala arrangören när den behövde det.

En SM-tävling kan inte, och får inte, vara så här dåligt arrangerad så SSF får verkligen se till att skärpa sig i fortsättningen.

Att försvara dåliga ställningar - några partier från SM i Sundsvall.

Per Vernersson

Schack är en sport där målsättningen är att erövra motståndarens kung. Detta välkända faktum påverkar naturligtvis våra värderingar och tankebanor på mer än ett sätt. Redan på 1800-talet - före Steinitz - ansågs försvarsspelet vara "tråkigt" och "fegt". Båda spelarna följde på den tiden var sin spelplan från början - men den ena planen misslyckades ju i stort sätt alltid. Även i våra dagar uppfattas försvarsspelet i många fall som tråkigt. Ett skäl till det kan ju vara att försvararen tvingas arbeta så oerhört hårt för att inte ytterligare försämra sin ställning. Men ett gott försvar kan rädda många halvpoänger.

Jag skulle i det följande vilja presentera ett par av mina egna exempel från SM i Sundsvall. Där drog jag på mig åtskilliga - som ni skall få se - klart förlorade ställningar, från vilka jag avgick med en halv poäng i bagaget. Men jag vill nu trots allt ändå påpeka att syftet inte är att visa hur man försvarar en näst intill hopplös ställning, det vore omöjligt, utan hur man genom att kämpa - om möjligt ännu hårdare än under de tidigare partifaserna - kan "mjuka upp" en motståndare och kanske neutralisera hans fördel.

Rond 4

Vit: Per Vernersson
Svart: Peter Backe, KH-72 (2285)

1. d4 e6 2. Sf3 Sf6 3. g3 b5 4. Lg2 Lb7 5. 0-0 c5 6. c3 Sa6 7. a4 b4 8. Sbd2?

Planlöst slarv. Vit felvärderar ställningen. 8. Lf4 är korrekt. Nu blir löpare c1 en problempjäs.

8. - Tc8 9. Te1?

Nu står vit mycket dåligt. Vit har felbedömt ställningens faktorer.

9. - bxc3 10. bxc3 cxd4 11. cxd4 Sb4!

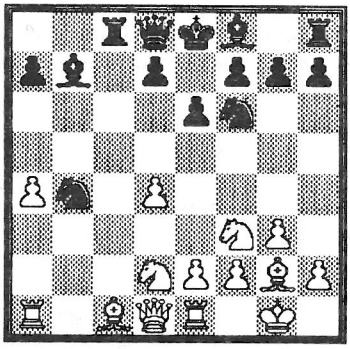

Vits läge är tröstlöst, e4 är ospelbart och utvecklingen är eftersatt.

12. Tb1

Enda draget

12. - Se4

Jag upplever detta som en halvmiss. 12. - La6 sätter mer press på vit.

13. Lb2

13. Sxe4 Lxe4 14. Tb2 Lc2 15. Dd2 a5 med liten fördel för svart.

13. - Sc3 14. Lxc3 Txc3 15. Tb3!

Ett bra drag. Vit försöker byta bort svarts aktiva torn. Därefter har vit en tillfällig utvecklingsfördel.

15. - Tc8 16. Db1 a5 17. Tc1 Le7 18. Se5 Lxg2

Jag tror att vit i längden tjänar på att vitfältslöparna försvinner.

19. Kxg2 0-0 20. Tbc3 Txc3 21. Txc3

Vit får vara nöjd. Ställningen är definitivt inte sämre än vid 12:e draget och den starka punkten b4:s betydelse har minskat något.

21. - Da8† 22. De4 d5 23. Df3 Lf6 24. Tc5 Lxe5 25. dxe5 f6 26. Dg4 f5 27. Dh4 Sc6 28. Sf3 h6 29. Sd4 Sxd4 30. Dxd4 Tb8! = 31. Tc7 Tb4 32. Dc5 Tc4 33. Txg7† remi

Vit har remischackar.

Vits utgångsläge när försvarsspelet inleddes var här bara en gäspning mot vad som skall komma...

Rond 6

Vit: Per Vernersson
Svart: Robert Åström, SS Luleå (2333)

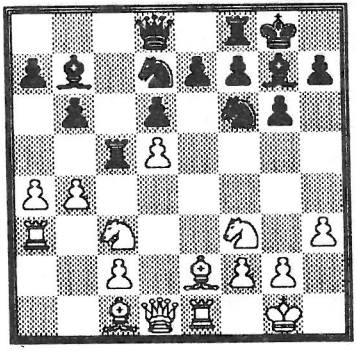

Vit har behandlat centrum felaktigt och nu följde:

13. - Sxd5! 14. bxc5 Sxc3 15. Dd3 Sxc5 16. De3 Sb1 17. Ta2 Sc3 18. Ta3 Sxe2† 19. Dxe2

Vit har misslyckats. Svart har löpare och två bönder för tornet. Sc5 är att jämföra med en klippa. Men vits svaga bönder a4 och c2 är det största problemet.

19. - e6 20. c4!

Svagheter skall användas aggresivt! I detta fallet för att hindra d5 utan avbyte.

20. - Lc6 21. Lb2

a4 går inte att försvara tillfredställande, utan offras.

21. - Lxb2 22. Dxb2 Sxa4 23. Da1 Sc5 24. Sd4 Lb7 25. Txa7 Dg5!

Ett mycket starkt drag. Det såg ut som vit hade lyckats byta bort svartfötter och a-bönder samt samtidigt aktiverat sina torn. Men nu ser vi priset - kungsställningen.

26. g3 Dh5 27. Txb7

Nödvändigt

27. - Sxb7 28. Sc6

Hotar matt!

28. - e5?!

28. - h6! -+

29. Da6 Sc5 30. Se7† Kg7 31. Dxb6 Df3 32. Dxd6 Sd3 33. Tf1 Ta8 34. Dd5 Dxd5 35. Sxd5 Ta2 36. Kg2! =+ e4? =

36. - f5! =+

37. Sc3 Tc2 remi

Nu undkom vit med blotta förskräckelsen. Men, hade svart spelat 28. - h6! hade exempelvis 29. Se7† Kh7 30. Da6 Sa5 snabbt lett till en hopplös ställning för vit. Svart kan alltid få upp ett slutspel med e,f,g och h-bonde mot f och g-bonde. 28. - e5?! försvagade e-bonden!

I tionde ronden var det dags igen. Men nu var uppgiften avsevärt värre...

Rond 10

Vit: Per Vernersson
Svart: Kaj Engström, SS Luleå (2262)

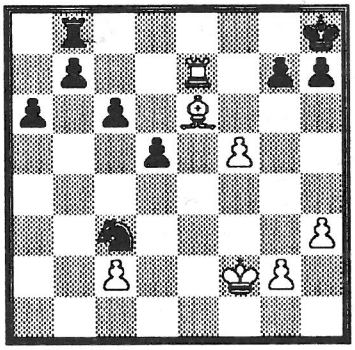

Vit har stora problem. Att ha två bönder färre i ett slutspel är inte särskilt roligt. Vad har vit då för skäl att fortsätta? För att vinna en ställning krävs positionell och materiell fördel. Svart har emellertid sämre posterade pjäser än vit.

31. Ke3 a5 32. Kd4 Se4 33. c4

Vit tar chansen att splittra svarts bönder.

33. - Sf6 34. cxd5 cxd5 35. g4 h6!

Ett bra drag. Vits uppmarsch på kungsflygeln försvåras och kungen får lite luft. Svart kan dessutom börja spela på b5, offra a-bonden och låta b-bonden binda upp vits pjäser långt borta från kungsflygeln.

36. h4

Nödvändigt för att behålla lite initiativ.

36. - Sxg4 37. Lxd5 b6

37. - b5 är ett alternativ.

38. Kc4 Tc8† 39. Kb3 Sf6 40. Le6 Tb8

Tidskontrollen är avklarad. Vit kämpar vidare då svart spelar utan sin kung.

41. Ka4 h5!? 42. Lf7 Kh7 43. Kb5 Kh6 44. Te6 Td8 45. Tc6

Enda draget, h4-bonden måste hållas! (45 Txb6? Td4 -+)

45. - Td4 46. Tc4 Txc4 47. Lxc4 Se4 48. Le6!

48. Kxb6? a4 49. Ka5 Sd2 50. Ld5 a3 51. Kb4 a2! 52. Lxa2 Sf3 -+

48. - a4 49. Kxa4 g5!

49. - Sc5†? 50. Kb5 Sxe6?? 51. fxe6 Kg6 52. Kc6! +-

50. hxg5† Kxg5 51. Kb5 Sf6 52. Lc8 h4 53. Lb7 Kxf5 54. Kxb6

Äntligen är den svarta bondelavinen på damflygeln oskadliggjord! Men h-bonden...

54. - Kf4 55. Kc5 h3 56. Kd4 Sd7! 57. Lc8 h2 58. Lb7 Se5 59. Lh1 Sg4 60. La8 Sf2?

Nu ger svart bort sin välförtjänta vinst. 60. - Kg3! 61. Kd3 Kf2 leder till en teoretisk vinstställning som jag inte skall trötta ut läsaren med.

61. Lb7 remi

Lb7 var förseglingsdrag. Den svarta kungen kan inte längre komma till f2 - en teoretisk remiställning!

Partiet mot Kaj Engström är ett bra exempel på att det kan löna sig att kämpa vidare trots att man är objektivt sett klart förlorad.

I tolfte ronden misshandlade jag som vit en antagen damgambit:

Rond 12

Vit: Per Vernersson
Svart: Conny Holst, Limhamn (2234)

1. Sf3 d5 2. c4 dxc4 3. e3 c5 4. Lxc4 e6 5. d4 Sf6 6. 0-0 a6 7. a4 Sc6 8. De2 Dc7 9. Sc3 Ld6 10. dxc5 Lxc5 11. e4 Sg4 12. e5?

Inte 12. h3?? Sd4! -+, men väl 12. g3 är korrekt.

12. - Sgxe5 13. Se4 Sxf3† 14. Dxf3 Le7 15. Df4!?

Väl medveten om sitt tidigare misstag byter vit plan. Nu spelar han för remi.

15. - Dxf4

Svart väljer dambyte. Det verkar svårt att undvika på ett tillfredställande sätt.

16. Lxf4 e5 17. Le3 0-0 18. Tfd1 Td8 19. Lb6 Txd1† 20. Txd1 Lf5 21. Sg3 Lc8 22. Se4 Kf8

Svart väljer att spela vidare, men vit får nu löparparet.

23. Sd6 Lxd6 24. Txd6 Lf5 25. Ld5 Tc8 26. Lxc6 Txc6

26. - bxc6 27. Td8†

27. Txc6 bxc6 28. Lc5† remi

I det här partiet fick svart aldrig chansen att konsolidera sin merbonde. Aktivitet kan kompensera material. Men det absolut viktigaste med en förlorad ställning är att kämpa hårt, och hela tiden ställa upp nya problem för motståndaren.

Resultat av LASSare

Klass ME		
10.	Per Vernersson	7.5/15
Klass I		
1.	Paul Andersson	6/9
7.	Viktoria Johansson	4/9
Klass II		
3.	Ingela Eriksson	4.5/7
4.	Arno Platau	5.5/9
Klass III		
4.	Helena Eriksson	4/7
4.	Anders Jansson	6/9
7-8.	Anna Eriksson	1/7
7-8.	Jan Eriksson	1/7
JSM-gruppen		
13.	Robert Ericsson	5.5/15
SM, kadettkval		
3.	Viktoria Johansson	6/8
6.	Ingela Eriksson	5/8
10.	Daniel Hermansson	5/8
18.	Helena Eriksson	4/8
19.	Anders Jansson	4/8

Seniorträning

Den andre februari startar vi vår schackträning för det äldre gardet i klubben. Det kommer att bjudas på allt ifrån spelöppningar till slutspel, bland annat detta:

- Schara-Henninggambit - En sund gambit för svart?
- Slutspelets mysterier - En väg till framgång du inte ens trodde fanns
- Caro-Kann - Attacköppningen framför alla andra

Kombinationer

Testa Din kombinationsförmåga på de följande ställningarna. Uppgifterna är ordnade i stigande svårighetsgrad, och har ett gemensamt tema! Lösningar finns på sidan 26.

Diagram 1: Svart drar

Diagram 2: Vit drar

Diagram 3: Svart drar

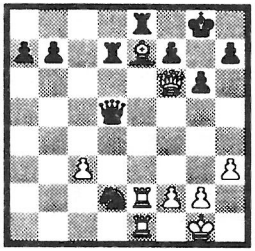

Diagram 4: Vit drar

Diagram 5: Vit drar

Diagram 6: Vit drar

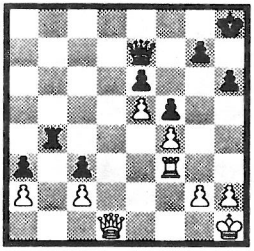

Diagram 7: Svart drar

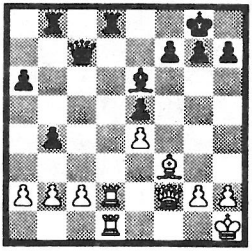

Diagram 8: Vit drar

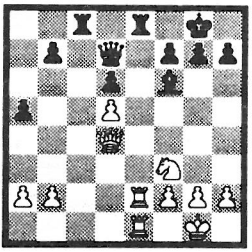

Diagram 9: Vit drar

"Världens kupp" i Skellefteå

Pavel Lacko

Nej, man kunde inte bada i Skellefteå i slutet på augusti. Men annars var det mesta bra. Tack vare Göran och alla andra trevliga Forslundar bodde jag som en kung och kunde ostört ägna mig åt att kombinera nöje (titta på de stora grabbarna) med nytta (rapportera till ÖC), tidsfördriv (eget schackspel i Expolaris Open) och framför allt välbehövlig semester. Säga vad man vill om Janne Berglund (det gör jag senare i artikeln) men det han gjort för svenskt schack genom att fixa hit WCCT-turneringen kan inte värderas högt nog.

Upplevelserna började redan första dagen med att jag gick in på en restaurang, satte mig vid bordet och lyfte blicken. Vid bordet bredvid satt Karpov och pratade med en för mig okänd amerikan. Deras samtal gick trögt men bara tills de kom in på frimärken. Då sken Karpov upp och under den kommande halvtimmen berättade han entusiastiskt om sin frimärkssamling. Klockan tio i tre tittade han på klockan och sa: "Well, maybe I should go and play some chess".

Så småningom följde jag efter. I spelsalen var det fullt med folk som tittade på stora elektroniska skärmar ovanför spelarna. Bredvid mig i publiken satt två ryssar som underhöll sig ganska ljudligt om partierna och hade rätt kritiska synpunkter på stormästarnas spel. "Vilka

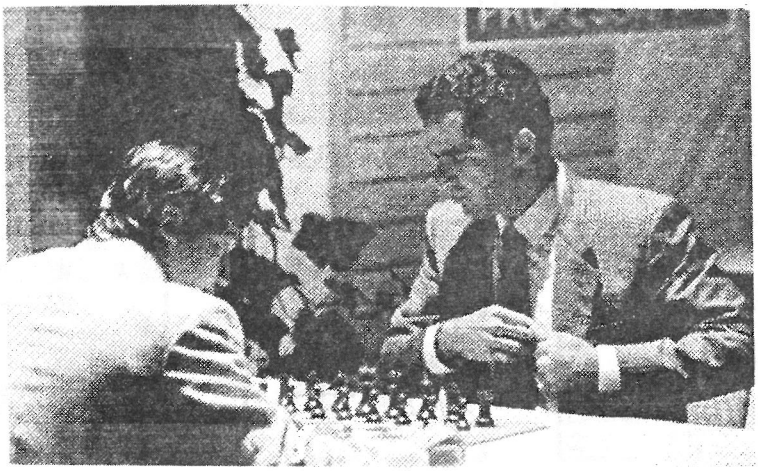

Kasparov söker efter pennan. Gömde Karpov den? Foto: MiC

idioter", tänkte jag. Så när de höjde ljudnivån ytterligare och publiken runt omkring började titta åt vårt håll böjde jag mig fram och sa ett bestämt "SSCH"! Först nästa dag upptäckte jag att mannen jag hyschat åt var Vaganjan...

Nåja, så småningom vande man sig vid att se Kasparov luta sig mot stolpen vid övergångsstället i väntan på grön gubbe eller Kortjnoj på shoppingrunda i stadens Domus. Skellefteå är ju så litet att man helt enkelt inte kunde undgå att stöta ihop med världsstjärnor överallt. Arrangemangen var utmärkta för publiken och, såvitt man kunde bedöma, även för spelarna. Ett stort steg på vägen mot att göra schack till publiksport var förstås de elektroniska skärmarna där aktuell ställning på brädet och tidsåtgång visades automatiskt. I det mysiga pressrummet kunde man på det sättet se alla åtta partierna. För att man ska få en uppfattning om evenemangets storlek kan jag nämna att där fanns ett tiotal journalister från hela Europa som på heltid bevakade tävlingen. Alla var mer eller mindre goda schackspelare och våra spekulationer om pågående partier hör till de roligaste minnena från Skellefteå. I några fall blev upphetsningen så stor att folk började slå vad om hundratals kronor.

Det som gjorde största intrycket på mig var ändå att stå och titta på stormästarnas analyser efter partiet. Speciellt imponerad var jag förstås av de två K:na, fast på helt olika sätt. Kasparov räknar på allt som rör sig, alla möjliga och omöjliga offer. En typisk Kasparovkommentar i efteranalysen var "Let's try a different type of combination!" Och han räknar helt obegripligt långt och exakt. Som förberedelse försöker han alltid ställa pjäserna så att de verkar maximalt. Det räddar honom ofta även när hans kombinationer inte riktigt stämmer. Särskilt minnesvärd var tidsnöden mot Seirawan.

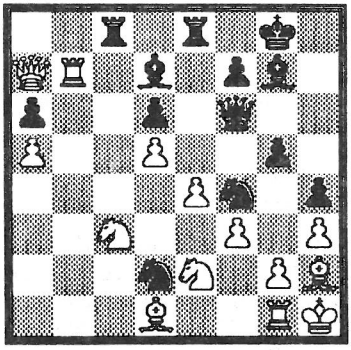

Vit: Seirawan
Svart: Kasparov

Båda spelarna har kanske tio minuter kvar. Vit har vunnit på damflygeln men nu kommer världsmästaren i gång.

28. - Sxh3! 29. e5!? Txe5!? 30. Txd7 Sxg1

Efteråt visade Kasparov med blixtens hastighet ett antal alternativa varianter så fyllda med offer och motoffer att Seirawan till slut utropade: "Stop! Time out! Let me count the pieces!"

31. Dxg1 Tee8 32. Txd6 Df5 33. La4 Dd3 34. Lxe8 Txe8 35. Tc6 h3 36. Lg3 hxg2† 37. Dxg2 Sxf3 38. d6 Te6 39. Df2 g4 40. Tc8† Kh7

Märkligt nog hittade man inga uppenbara förstärkningar i den här dragserien. Med tidsnöden avklarad tänkte Seirawan en halvtimme men hittade inget annat än remi trots att han leder med pjäs. Tala om pjäsaktivitet!

41.Sf4 Th6† 42.Kg2 Se1† 43.Kg1 Sf3† remi.

Karpov imponerade på ett annat sätt. I sina vita partier fick han ofta upp tryckställningar som verkade helt omöjliga att bryta sig ur. Vilket försvar än motståndaren i efteranalysen försökte var han alltid tvungen att lämna en blotta

någonstans. Det var som att Karpov la ett pussel på brädet där alla bitar hängde ihop. Jag fick en mycket stark känsla av logiken i schackspelet. Har man en fördel så finns det ett sätt att förstora den eller omvandla den till en annan typ av fördel.

Vit: Karpov
Svart: Seirawan

1. d4 d5 2. c4 dxc4 3. e4 e5 4. Sf3 Lb4† 5. Ld2 Lxd2† 6. Dxd2 exd4 7. Dxd4 Dxd4 8. Sxd4 Ld7 9. Lxc4 Sc6 10. Sxc6 Lxc6 11. Sc3 Td8 12. Ke2 Sf6 13. f3 Ke7 14. Thd1 a5 15. Tac1 Txd1 16. Txd1 Tb8 17. Ke3 g6 18. Lb3 Ta8 19. Td4

Seirawan kunde i efteranalysen inte förstå varför han skulle stå sämre här. Men Karpov visste. Rörlig majoritet på kungsflygeln medan svarts på damflygeln är svår att få igång, något aktivare pjäser — framförallt kungen. Studera Karpovs sätt att använda bönderna nu. Det är en ren njutning.

19. - Sd7 20. Ld5 Ta6

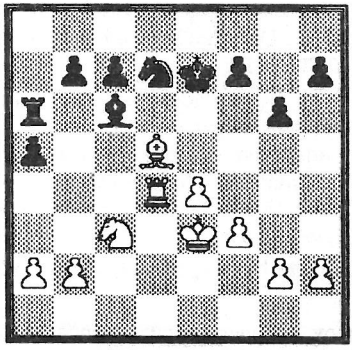

21. f4! f6

Annars får vit stor utrymmesfördel och fält för hästen efter e4–e5.

22. h4! h6

Svart måste vara beredd att besvara g4 med g5. Dessutom kunde vit i något läge hota att öppna en linje med h5.

23. g3!

Naturligtvis inte 23. g4?? g5! och fältet e5 faller i svarts händer.

23. - Lxd5 24. Sxd5† Kd8 25. Sc3 Tb6 26. Td2

Lägg märke till att en spelare som Karpov aldrig drar bönder i onödan.

26. - c6

Förmodligen avgörande fel eftersom tornet nu är avskuret från kungsflygeln.

27. h5! g5 28. Kf3 Ke7 29. Se2 c5

En vit springare på f5 är dödlig för svart.

30. Sc3 Td6 31. Td5 Txd5 32. Sxd5† Ke6 33. Se3 b5 34. Sf5 Sb6 35. Sxh6 Sc4 36. Sf5 Kf7 37. b3 Sd2† 38. Ke3 1-0.

På en betydligt anspråkslösare nivå spelades en öppen turnering med 80 deltagare. Både antalet och toppen (4 IM och några duktiga ryskor) var nog en besvikelse för arrangörerna som hade utlovat mycket trevliga prissummor. Jag var artonderankad och efter en halvdålig start kom jag igång och spurtade upp till delad åttondeplats. Det låter ju inte så märkvärdigt men med en normal tolkning av tävlingsreglerna hade det räckt till en icke föraktlig summa pengar. Nu använde sig dock Janne Berglund av en beräkningsmetod som ingen någonsin hört talas om, vilket ledde till skandal under prisceremonin. I närvaro av TV-kameror och representanter för Skellefteå kommun gjorde pristagarna revolt, omringade Berglund och krävde honom på pengar. Själv var jag tvungen att springa till tåget men senare läste jag i DN att spelare som var kvar tjatade sig till de belopp som de ansåg sig vara berättigade till. I skrivande stund har jag

muntligt löfte från Berglund att också få mellanskillnaden. Vi får väl se.

Tyvärr är det här vad jag kommer att minnas från tävlingen. Mitt spel var ganska ojämnt och turneringen även i övrigt dåligt arrangerad. Ja, på alla sätt i skuggan av världscupturneringen. Här i alla fall ett parti.

I sjätte ronden mötte jag Vuksanovic, den dekorativa jugoslaviska flickan som ni säkert minns från TV-sändningarna. Hon hade en märklig förmåga att alltid hamna framför kameran (eller om det var tvärtom). I en tidigare rond klarade hon remi mot Ornstein men då var hon parfymerad så att det var svårt att koncentrera sig flera bord längre bort. Mot mig trodde hon det skulle räcka om hon kom som hon var.

Emellertid hade jag förberett ett motdrag. Strax efter öppningen drog jag fram ur väskan en kartong som innehöll en lätt begagnad gräddbakelse. Den började jag mumsa på. Hon skälvde till och efter det var hon aldrig inne i partiet.

Vit: Lacko
Svart: Vuksanovic

1. Sf3 Sf6 2. c4 e6 3. g3 b6 4. Lg2 Lb7 5. 0-0 Le7 6. d4 d5

Efter 8. - 0-0 hade vi fått vanligt damindiskt, nu blir det gränsområdet mellan damindiskt och katalanskt. Sedan ett otal blixtpartier med Per vet jag att 7. Se5 är det rätta draget men plötsligt fick jag lust att pröva något annat.

7. cxd5?! Sxd5

Märkligt nog har jag trots mycket letande inte kunnat hitta den här ställningen i teorin. I fortsättningen hittar vi inte heller tillbaka till upptrampade stigar utan håller oss på jungfrulig mark.

8. Sc3 Sxc3 9. bxc3 Le4

Ett typiskt drag i denna ställningstyp. Annars spelar vit Dc2 och e4. Å andra sidan kanske svart kan leva med det. 9. - 0-0 var ett alternativ.

10. La3

Löparskrället har ju ändå ingen framtid. Lika bra att byta bort det. Svart kunde nu förstås spela 10.- Lxa3 11.Da4† Sd7 12.Dxa3 De7 med (antar jag) utjämning.

10. - 0-0 11. Lxe7 Dxe7 12. Se5 Lxg2 13. Kxg2 c5

Jugoslaviskan hade så här långt spelat snabbt och med en lätt överlägsen min. Det kan man ju förstå. Vit ser inte ut att ha fått ut något från öppningen. Mitt nästa drag fick henne att försjunka i tankar. Under tiden åt jag kaffe och bakelse.

14. Da4

Utvecklingen av damflygeln är faktiskt ett problem. Men det går att lösa, eller?

14. - Db7† 15. Kg1 b5?

Ja, men inte så! Rätt var 15.- cxd4 16.cxd4 b5 och vits lätta initiativ går att neutralisera.

16. Tab1 a6 17. dxc5

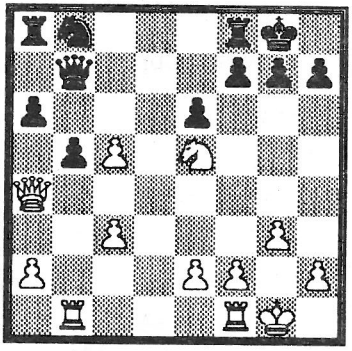

I min oändliga självgodhet skulle jag egentligen vilja sätta ett miniutropstecken på alla vits drag mellan 16 och 23. "Vad?" utbrister den förvånade läsaren. "Det händer ju ingenting!" Tja,

tycke och smak är olika. Personligen tycker jag att det är lika svårt och vackert att hålla i ett initiativ med små medel och exakt spel som att genomföra ett offerangrepp mot kungen. Men så heter också idolerna Mozart och Capablanca.

17. - Dd5 18. Dd4 Dxa2 19. c4

Dragserien är ganska forcerad. Efter 19. - dxc4 20. c6 (t ex) kan svart packa ihop.

19. - f6 20. De4 Ta7 21. Ta1 Db2?

Avgörande misstaget. Efter det riktiga 21. - Db3 har vit flera lovande fortsättningar men ingen helt klar vinst. En möjlig variant är 21. - Db3 22. Tfb1 Dc3 23. Sc6 Sxc6 24. Dxe6† Kh8 25. Dxc6 Dxc4 26. Txb5 Dxe2 27. Tb7 Txb7 28. Dxb7 Td8 29. Dxa6! osv.

22. Sd3 Db3

Här släppte hon upp håret och började kamma det. Men det är för sent. Lite teknik räcker för att föra partiet i hamn.

23. cxb5 Dxb5 24. Dxe6† Kh8 25. Tab1 De8 26. Db6 Te7 27. e3 Te6 28. Dc7 Te7 29. Dd6 Sc6 30. Tb6 Te6 31. Dd5 Sd8 32. Ta1 Txb6 33. cxb6 Tf7 34. Sc5 Te7 35. Txa6 Te5 36. Dd7 Dxd7 37. Sxd7 Te7 38. b7 1-0.

Post Scriptum

I slutet av mörka november, när hoppet redan börjat sina, kom resten av prissumman och en ursäkt från Janne Berglund. Hela WC-spektaklet hade gått back och pengarna hade varit svåra att få fram. Därmed vill jag bara önska JB lycka till med en eventuell ny WCCT-turnering i Skellefte om två år.

När det gäller tidsnöden mellan Seirawan och Kasparov så hittade man så småningom ändå förstärkningar (och underligt vore det annars). Intresserade hänvisas till Schacknytt 7-8/1989.

Pavel

Resultat från Skellefteå

World Cup VI

1.	Anatolij Karpov	9.5
	Garri Kasparov	9.5
3.	Lajos Portisch	8.5
	Yasser Seirawan	8.5
	Nigel Short	8.5
6.	Valerij Salov	8
	Gyula Sax	8

Expolaris Open

1.	Thomas Ernst	9
2.	Lars Degerman	8.5
3.	Nana Aleksandrija	8
	Nina Gurieli	8
5.	Bjarke Kristiansen	7.5
	Frantichek Blatny	7.5
	Stefan Winge	7.5
8.	Pavel Lacko	7

WORLDCUP
CHESS TOURNAMENT 1989
SKELLEFTEÅ SWEDEN
EXPOLARIS

Rankinglista 90 01 01

Per Vernersson	2368
Pavel Lacko	2275
Jan Westlund	2216
Bo Sjögren	2202
Jörgen Fransson	2188
Ingvar Carlsson	2126
Robert Ericsson	2108
Magnus Håkansson	2069
Claes Eriksson	2055
Björn Alenfalk	2053
Stefan Norrman	2034
Hans-Åke Cedersund	2014
Uno Nävert	2012
Viktoria Johansson	2005
Åke Svensson	1984
Ove Nyhlen	1977
Tom Axelsson	1976
Mikael Broberg	1968
Robert Hellewell	1954
Michael Carlsson	1907
Markus Degerheim	1893
Torvald Larsson	1869
Lars Larsson-Cohn	1862
Björn Pettersson	1858
Bengt Hermansson	1823
Mikael Näsberg	1806
Peter Lord	1794
Börje Pettersson	1789
Åke Hellström	1779
Ingela Eriksson	1766
Arno Platau	1759
Göran Forslund	1754
Tomas Wrangenby	1739
Per-Ove Jakobsson	1716
Mikael Sundberg	1706
Jan Lindström	1689
Per Svensson	1666
Anders Jansson	1653
Chris Jordan	1642
Thomas Kaijser	1612
Philip Törner	1612
Fernando Lizardi	1605
Simo Siuro	1594
Jonas Faresjö	1590
Erik Tholen	1568
Kenneth Leander	1542
Björn Modeer	1525
Dan Tillberg	1509
Anders Larsen	1508
Sune Andersson	1490
Helena Eriksson	1471
Daniel Hermansson	1470
Lars Eriksson	1449
Jimmy Friebe	1441
Jan Carlsson	1397
Anders Danielsson	1367
Hannes Thor	1337
Lasse Danielsson	1330
Jan Eriksson	1303
Kristoffer Cassel	1302
Mårten Garner	1296
Pierre Gilly	1290
Morgan Lönnevik	1284
Henrik Andersson	1283
Daniel Smeds	1229
Kristian Friebe	1222
Karl-Johan Broberg	1200
Martin Kylinger	1197
Martin Carlsson	1188
Anna Eriksson	1178
Anna Svensson	1153

Fel telefonnummer!

Bo Sjögrens telefonnummer blev felaktigt angivet i förra numret. Rätt nummer är **17 62 00**. Vi beklagar det inträffade och skjuter hela skulden på Feleverket, förlåt, Televraket.

Stadgar för

Linköpings Allmänna Schacksällskap

antagna vid årsmöte 1988-09-13

(ersätter tidigare stadgar gällande från 1948-09-01)

§1. Ändamål

Linköpings Allmänna Schacksällskap är en ideell förening, vars syfte är att främja schackspelandets utveckling och att erbjuda sina medlemmar möjlighet till organiserat schackspel.

§2. Medlemskap

1. Antagande av medlem sker på sätt som beslutas av styrelsen.

2. Styrelsen kan avslå medlemsansökan.

3. Medlemskap förutsätter att av årsmötet fastställda avgifter erlägges inom föreskriven tid.

4. Medlem som ej erlagt stadgad avgift kan uteslutas genom styrelsens beslut.

5. Medlem kan även uteslutas, om denne på annat sätt brutit mot föreningens stadgar eller dess anda.

§3. Styrelsen

1. Föreningens angelägenheter handläggas av en styrelse, bestående av ordförande, kassör, sekreterare, representant för ungdomsverksamheten samt minst två övriga ordinarie ledamöter. Härutöver väljes även två suppleanter.

2. Styrelsen väljes vid ordinarie årsmöte för ett år i taget.

3. Styrelsen är beslutsmässig då minst två tredjedelar av de ordinarie ledamöterna, eller inkallade suppleanter, är närvarande.

4. Beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller ordförandes uppfattning.

5. Styrelsen äger rätt att besluta i föreningens angelägenheter utom i frågor som rör:

a) ändring av föreningens stadgar

b) uttaxering av avgifter utöver fastställd årsavgift

c) utseende av hedersledamöter

d) föreningens upplösande

§4. Revisorer

För granskning av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning utses vid ordinarie årsmöte, för ett år åt gången, två revisorer och en revisorsuppleant.

§5. Räkenskapsår

Föreningens räkenskapsår löper fr o m den 1:a augusti t o m den 31:a juli påföljande år.

§6. Årsmöte

1. Föreningens ordinarie årsmöte hålls i september månad på dag som beslutas av styrelsen. Kallelse utgår genom styrelsens försorg senast 14 dagar före mötesdagen till alla röstberättigade medlemmar.

2. Vid ordinarie årsmöte skall följande punkter vara upptagna på föredragningslistan och avhandlas:

- Föredragningslistans godkännande
- Val av årsmötesfunktionärer
  - a) ordförande
  - b) sekreterare
  - c) två justeringsmän
- Mötets behöriga utlysande
- Styrelsens verksamhetsberättelse
- Kassarapporten
- Revisorernas berättelse
- Ansvarsfrihet för styrelsen
- Val av ordförande
- Övriga val
- Medlemsavgifter
- Ev motioner
- Övriga frågor

3. Motioner till ordinarie årsmöte skall ha inkommit till styrelsen senast den 15:e augusti.

4. Extra möte anordnas när styrelsen eller minst en tredjedel av de röstberättigade medlemmarna (se nedan) så påkallar. Skriftlig kallelse med angivande av ärende skall utsändas minst en vecka före mötesdagen till alla röstberättigade medlemmar.

5. Vid möte äger varje närvarande, röstberättigad medlem en röst. Röstberättigad är den som fyllt 13 år och erlagt stadgade avgifter. Röstning kan ej ske via fullmakt.

6. All omröstning sker öppet, utom vid personval då sluten omröstning företages ifall någon så begär. Beslut fattas med enkel majoritet utom vid frågor enligt §7. Vid lika röstetal gäller den uppfattning ordförande företräder utom vid val, då lottning företages.

§7. Speciella frågor

1. Vid frågor som rör ändring av dessa stadgar eller föreningens upplösande krävs att minst två tredjedelar av mötets deltagare röstar för förslaget. Vidare måste ärendet ha angivits i den kallelse som skickats ut till alla röstberättigade medlemmar.

2. Vid beslut om föreningens upplösande skall eventuella resterande medel sättas in på ett bankkonto för att främja fortsatt schacklig verksamhet på orten. Mötet beslutar om förvaltning av kontot.

UNGDOMS-SCHACK

Skol-SM 1989

Ingvar Carlsson

Skol-SM är liksom vanliga SM en jättetävling. Årets tävling spelades under tre dagar i september i det lilla samhället Bara utanför Malmö. Tävlingen samlade 857 deltagare fördelade på 8 åldersklasser. Arrangemangen var mycket bra. Alla ronder startades på utsatt tid vilket inte lär ha inträffat sedan tävlingen arrangerades av LASS 1980!

Från Östergötland kom 23 spelare samt dessutom några schackgymnasister från Norrköping. De 14 LASSarna lyckades bra och nästan alla tog minst hälften av möjliga poäng. LASS-resultat:

72-73 (151 st)

91. Helena Eriksson	3.5/8

74 (102 st)

3. Viktoria Johansson	6.5/8
10. Ingela Eriksson	6
19. Per Svensson	5
24. Daniel Hermansson	5
32. Anders Jansson	4.5

76 (104 st)

37. Anders Danielsson	4.5/8

77 (110 st)

25. Martin Carlsson	5/8
33. Martin Kylinger	5/8
43. Anna Svensson	4.5

79 och senare (148 st)

5. Lasse Danielsson (79)	8.5/11
27. Anna Eriksson (79)	7
56. Björn Alling (80)	6
73. Pontus Carlsson (82)	5.5

Viktoria började dåligt men avslutade med mycket starkt spel och blev trea. Hon fick också ett särskilt pris som bästa flicka i hela tävlingen (alla klasser). Per startade annars bäst bland våra 74:or men avslutade dåligt. Även våra 77:or, Martin, Martin och Anna skötte sig fint. Deras resultat visar att det var ett misstag att inte ta ut dem i Östgötalaget förra säsongen. I yngsta gruppen var Lasse hela tiden med i tätstriden men liksom i talangjaktsfinalen och Skellefteå (tredjeplatser) lyckades han inte riktigt i de avgörande partierna. Anna överraskade och lyckades betydligt bättre än i vårens

tävlingar i Östergötland. För Björn och Pontus var det debut i Skol-SM. De kommer säkert att lyckas ännu bättre nästa år.

Skellefteå Cup

I samband med den avslutande omgången av världscupen i schack i Skellefteå spelades en ungdomsturnering kallad Skellefteå Cup. Ifrån kvalet i Östergötland kvalificerade sig Ingela Eriksson (högstadiet), samt Lasse Danielsson (lågstadiet). Ingela slutade tia på 3.5/7, medan Lasse tog 10/13, vilket räckte för att han skulle komma på en meriterande tredje plats.

Debut!

Ingela Eriksson gjorde debut i flicklandslaget när Sverige spelade 4-landskamp mot Norge, Danmark, Västtyskland andra helgen i oktober. Sverige vann turneringen, mycket tack vare Ingelas och Viktoria Johanssons insatser. Båda tog full pott, Ingela 2/2 p och Viktoria 3/3 p.

Knatteserien

Årets knatteserie består av två serier kallade knatte A och knatte B. I knatte A toppar efter tre ronder LASS - Slestad ensamt på 6 p. LASS - Centrum och LASS - Mix har 3 respektive 2 p. LASS - Lambohov ligger tvåa på 5 p i knatte B. LASS I och LASS II har spelat till sig 3 respektive 1 p.

Ungdomsserien

När två ronder är spelade av ungdomsserien leder LASS enda deltagande lag serien med fyra matchpoäng.

Knatte- och Ungdomscupen

Efter den första sammandragningen i Linköping leder Per Svensson ungdomscupen före Ingela Eriksson. Pontus Carlsson vann samtliga sina partier i knatte II och leder därmed även cupen. I knatte I skuggas Johannes Johansson, Schack-08, av en trio LASSare bestående av Kristian Friebe, Anna Svensson och Lasse Danielsson.

Skol-DM 1989

Årets skol-DM blev, som brukligt är, en fest för LASS. LASS vann sju av åtta klasser. A-klassen vanns av Tomas Karlsson, Schack-08, sedan lotten hade vandrat hans väg i stället för Jonas Faresjös. Klassvinnare från LASS blev: Anders Jansson, Anders Danielsson, Martin Carlsson, Kristian Friebe, Lasse Danielsson, Björn Alling samt Pontus Carlsson.

Manhem besegrades

I en knattematch mellan LASS och SS Manhem (födda 1979 och senare) vann LASS med övertygande siffror. Resultaten skrevs till 12.5 - 7.5 första dagen för att dagen därpå skrivas till 12 - 8. I anslutning till matchen spelades även en blixtturnering där Pontus Carlsson vann på 5/5.

LASS-knatten

Under hösten har det spelats en tävling för klubbens yngre förmågor, kallad LASS-knatten. Tävlingen var en upptakt inför knatteserien där många av spelarna tänkte vara med och spela. Tävlingen vanns av Henrik Andersson på 5/6. Tvåa blev Lasse Danielsson, också han på 5 p. På delad 3-5 plats kom Kristian Friebe, Toumaj Ahmadi och Björn Alling, samtliga 4 poäng.

Det delades även ut priser till bästa debutant. Bästa debutant ibland spelarna födda 1979-80 blev Eva Berglund och ibland spelarna födda 1981 och senare blev det Christian Hedenstierna. Eva tog tre poäng och Christian två.

Biblioteksschack

Klubblokalen	ons	18-19
	tors	17-19
Skäggetorps bibl	mån	17-18
Nykils skola	mån	18-19
Slestadsskolan	ons	17-18
	ons	18-19
	fre	17-18

Kombinationer

Lösningar

1 Alden - Nilsson, Sverige 1972: **1. - Dc6!!** (I partiet spelade svart 1. - Db7? men efter 2. Df1 var han förlorad).

2 Ezersky - Lelchuk, Smolensk 1950: **1. Dh4! Dg8 2. Tf8 Lxd4† 3. Kh1 h6 4. Txg8† Kxg8 5. Dd8** matt.

3 Tchaikovskaya - Dimitrieva, Vilnius 1972: **1. - Db5! 2. Dxb5 Txd1†** följt av matt (I partiet spelades emellertid 1. - Txd1† 2. Dxd1 Td8).

4 Butnoris - Gutman, Lettland - Litauen 1974: **1. Dh8†!!** uppgivet (1. - Kxh8 2. Lf6† Kg8 3. Txe8 matt).

5 Korning - Sherwood, korr 1963: **1. Df6! Tdxd7 2. Dd8†!! Txd8 3. Txd8† Kg7 4. Lf8† Kg8 5. Lh6** matt.

6 Koshnitsky - Volfer, Australien 1972: **1. De1! Dd8** (1. - Kg8 2. Te6 med damvinst) **2. De5 Kg8 3. De6† Kh8 4. Dxd7!** uppgivet.

7 Kadiri - Pritchett, Skopje OS 1972: **1. - Dd7! 2. Td3** (2. Df1 Td4 3. Td3 Txd3 4. cxd3 c2!) **Dxd3! 4. cxd3 Tb2** och vit gav upp inför hotet c2 följt av Tb1.

8 Rovner - Kamishov, Sovjetunionen 1972: **1. Da7! Da5 2. Dxa6! Dc7 3. Da7!** uppgivet. Svarts dam kan inte längre hitta någon bra ruta att gardera sitt torn på d8 ifrån.

9 Adams - Torre, New Orleans 1920: **1. Dg4! Db5** (1. - Dd8 2. Dxc8! Dxc8 3. Txe8† med matt) **2. Dc4! Dd7 3. Dc7! Db5 4. a4! Dxa4 5. Te4! Db5** (5. - Dxe4 6. Txe4 eller 5. - Txe4 6. Dxc8†) **6. Dxb7!!** uppgivet. Svarts dam kan inte längre befinna sig på den livsviktiga diagonalen a4-e8.

Hur man lär en dator att spela schack

Per–Ove Jakobsson

Att symbolisera schackbrädet i ett program

För den läsare som är obekant med programmering kan följande berättas.

Ett datorprogram är en mängd instruktioner skrivna i ett "programmeringsspråk" som datorn förstår. Ett enkelt program skrivet i programmeringsspråket BASIC kan se ut så här:

```
10 LET X=2
20 LET Y=3
30 LET Z=X+Y
40 PRINT Z
50 END
```

Programmet beräknar summan av 2 och 3 samt skriver därefter ut den. Även ett komplicerat schackprogram består av dylika instruktioner.

Ett enkelt sätt att representera ett schackbräde i datorns minne är följande:

8	18	28	38	48	58	68	78	
7	17	27	37	47	57	67	77	
6	16	26	36	46	56	66	76	
5	15	25	35	45	55	65	75	
4	14	24	34	44	54	64	74	
3	13	23	33	43	53	64	73	
2	12	22	32	42	52	62	72	
1	11	21	31	41	51	61	71	
(A	B	C	D	E	F	G	H	)

Varje ruta får ett unikt nummer. Som synes är detta siffersystem analogt med det välkända algebraiska systemet. Rutan e4 motsvaras av 44, a8 av 8, h1 av 71 osv.

Nästa steg är att låta varje pjäs motsvaras av ett nummer:

kung	6
dam	5
torn	4
löpare	3
springare	2
bonde	1

Dragen betecknas också matematiskt. En pjäs som flyttar från e2 till e4 symboliseras av talparet (42,44). Man kan vidare formulera allmänna matematiska regler för pjäsernas gång. Som exempel kan nämnas att om en vit bonde står på rutan n, så kan bonden i nästa drag avancera till rutan n+1.

På detta sätt införs alltså schackspelet och dess regler i programmet. Redan på detta stadium skulle programmet kunna räkna ut alla de möjliga drag som finns i en ställning och godtyckligt välja ut ett drag. Men det skulle förstås resultera i en spelstyrka långt under nybörjarens nivå.

Att värdera en ställning

Tydligen måste programmet kunna skilja fördelaktiga ställningar framför andra. Därvid används flera olika "värderingsfunktioner". Ett exempel på värderingsfunktion är den som kalkylerar materialvinsten. Denna är givetvis den viktigaste

funktionen. Följande värden för schackpjäserna skulle kunna användas:

kung	2000 poäng
dam	450
torn	250
löpare	160
springare	150
bonde	50

dvs pjäsernas värden motsvarar antalet bönder multiplicerat med 50. (Anm: Kungen har värdet 40 bönder så om programmet hittar en variant där det får fem damer mot kungen så offrar det kungen!)

Om programmet leder med löpare mot två bönder motsvarar detta 60 poäng.

Andra värderingsfunktioner värderar

a) bondestrukturen. Till exempel: isolerade bönder och dubbelbönder får minuspoäng.

b) pjäsplaceringen. Som exempel är overksamma pjäser dåliga. Kungen bör ha gjort rockad osv.

Variantträdet

I figuren motsvarar varje punkt en ställning. P0 motsvarar den ställning som just nu är på brädet. Programmet har två drag att välja mellan, vilket skall det välja?

Som redan framgått, innebär en positiv värderingspoäng en för programmet bra ställning, och en negativ poäng en för motståndaren bra ställning. När programmet metodiskt går igenom de olika alternativen kan man schematiskt teckna detta. Figuren liknar ett träd och har fått namnet "variantträdet".

Först tänker programmet på draget som leder fram till positionen P1. Därefter tänker det på motståndarens två svarsdrag vilka leder fram till positionerna P11 respektive P12. P11

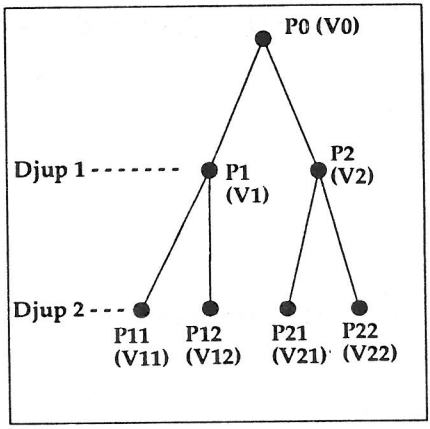

värderas till V11 poäng och P12 värderas till V12 poäng av värderingssubrutinen.

Motståndaren strävar emellertid till att få för honom så fördelaktig ställning som möjligt, dvs få så låg värderingspoäng som möjligt. Han kommer alltså att göra det drag som leder till lägst poäng. Därför kommer V1 att vara det minsta värdet av V11 och V12. På samma sätt blir V2 det minsta av V21 och V22.

När sedan programmet skall välja ut sitt drag, strävar det efter att få så hög poäng som möjligt, och väljer ut det största värdet av V1 och V2 Alltså blir V0 det högsta av V1 och V2.

Med denna metod kan programmet värdera en variant utgående ifrån att båda sidor spelar så bra som möjligt. Programmet väljer ut maximat av minimumen av maximumen av minimumen osv. Processen kallas "minimax-metoden".

Att välja ut drag som skall analyseras

Tyvärr kan programmet omöjligt tänka på alla drag obegränsat framåt. Därtill

finns ingen nog snabb dator. Ett räkneexempel ger vid handen att om man utgår ifrån i genomsnitt 30 möjliga drag i varje ställning och låter programmet tänka på alla drag till djup tio (=tio ply framåt: ett ply = en förflyttning av en pjäs; dvs ett vitt drag följt av ett svart drag = två ply) så måste 30 upphöjt till 10 = 600 000 000 000 000 varianter analyseras. Även om vissa knepiga algoritmer minskar denna siffra med några procent är det fortfarande ett astronomiskt stort tal.

Det är tydligt att programmet inte är i stånd att utföra en uttömmande undersökning till något större djup.

Ett försök till möta detta är att låta programmet omsorgsfullt välja ut endast de drag som är tillräckligt bra för att analyseras.

Direkta idiotdrag som att till exempel slå en garderad bonde med damen kan genast uteslutas (anm: i regel!). Andra mindre motiverade drag utesluts också. Kvar bör bara välmotiverade drag vara och dessa får inte vara för många till antalet. Välmotiverade drag kan till exempel vara att sätta kungen matt eller att slå en ogarderad pjäs etc. Det är människans förmåga att välja ut de bästa dragen som gör att hon vinner över ett schackprogram (åtminstone gäller detta de starkare spelarna). Mästaren tänker på i genomsnitt mellan cirka 1.6 och 1.9 drag i varje ställning. Det som skiljer stormästaren från mästaren är inte antalet ställningar som analyseras utan sättet att välja ut dragen som skall analyseras. Ett program analyserar tusentals, ibland miljontals, varianter innan det gör sitt drag. Svårigheterna att välja ut de mest motiverade dragen är ett stort problem inom denna strategi. Schack är ett oerhört komplext spel och det finns många ställningar där ett drag som en sådan väljaralgoritm anser dåligt i själva verket är det bästa draget.

Ojämna varianträd

Om nu programmet omsorgsfullt väljer ut dragen kan detta leda till att i "lugna" ställningar anser programmet att inga drag finns som är värda att analysera. I skarpa taktiska ställningar kan det å andra sidan finnas många drag värda att analysera. I en skarp ställning är det fördelaktigt att t ex analysera slagväxlingar tills inga slag återstår. Resultatet blir ett mycket ojämnt varianträd där vissa grenar är korta och andra grenar kan vara många ply djupa. Gör man så här kallas det "typ B strategi".

Brute force

Om programmet istället tänker på alla drag i varje ställning, det vill säga en uttömmande sökning, kallas det "brute force" eller typ A strategi. Före mitten på sjuttiotalet trodde man att detta var sämre än typ B. Men på mitten/slutet av sjuttiotalet upptäckte man att brute force program ofta upptäcker intressanta kombinationer som missas även av starka

mänskliga spelare. Det verkar kanske ironiskt att brute force metoden producerar många fler briljanta drag än den "smarta" metoden (typ B).

Typ A strategi och typ B strategi kan också blandas i samma program. I så fall gör programmet en uttömmande sökning till och med ett visst djup och därefter sökning enligt typ B i längre varianter.

Brute force kan förbättras med hastighetshöjande algoritmer. När dessutom hårdvaran blir snabbare så blir brute force tilltalande även om ej speciellt elegant. Den är dock inte den slutgiltiga lösningen.

Alfa-beta-algoritmen

I mitten av 50-talet funderade A. Newell, J. Shaw och H. Simon på hur minimaxmetoden skulle kunna förbättras. Deras metod, alfabeta-algoritmen, bygger på att programmet skall kunna skära bort stora delar av variantträdet, göra "cutoffs", för att minska tidsåtgången.

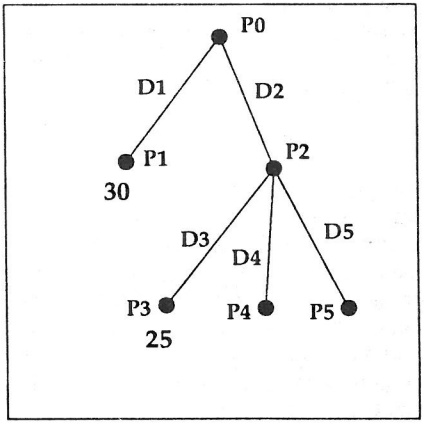

Antag att programmet redan har gett positionen P1 en värderingspoäng och värderat den till 30 poäng. Om nu programmet tänker på draget D3 som ger positionen P3, värderad till 25 poäng, behöver då programmet analysera dragen D4 och D5?

Svaret är nej. Det är uppenbart att positionen P2 inte kan få högre poäng än 25, eftersom motståndaren väljer en så låg poäng som möjligt. Därmed är det givet att draget D1 måste vara bättre än D2. Programmet kan då slopa analyserandet av dragen D4 och D5.

Det är också givet att alfa-beta-algoritmen ger samma resultat som minimax-metoden men mycket snabbare. Tidsbesparingarna blir stora. Om ett variantträd har N slutgrenar som skall värderas behöver endast $2\sqrt{N}$ slutgrenar värderas under optimala förhållanden. Med optimala förhållanden menas att programmet analyserar de bästa dragen först och de sämre sedan.

Detta kan göras på följande sätt: programmet väljer ut de drag som skall analyseras enligt:

a) Varje drag får en prioritetspoäng beroende på dess art. T ex: slag av ogarderad pjäs får hög poäng medan ett neutralt drag får låg poäng. Poängen sätts enligt ett fastställt prioritetsschema.

b) Dragen sorteras upp efter deras poäng så att programmet tänker på drag med hög prioritetspoäng först, eftersom alfa-beta-algoritmen då blir effektivast. Under en viss tröskel analyseras inga drag vars prioritetspoäng är mindre än tröskelvärdet. Denna tröskels värde kan bero på hur mycket tid programmet förfogar över.

Horisonteffekten

Man talar ofta om horisonteffekten i schackdatorer.

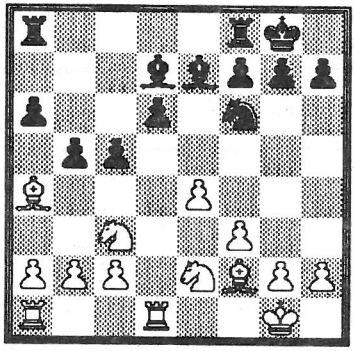

Titta på ovanstående ställning med vit vid draget. Antag att programmet gör en uttömmande sökning till och med 3 ply och därefter utvidgad sökning i "skarpa" ställningar. Programmet kommer att se att varianten 1. Lb3 c4 2. vad som helst - gör att löparen förloras, men att 1. e5 dxe5 2. Lb3 bara förlorar en bonde. Varianten 1. e5 dxe5 2. Lb3 c4 3. vad som helst - kommer inte att analyseras eftersom ställningen efter 2. Lb3 inte anses skarp och ingen utvidgad sökning görs därmed. Horisonteffekten leder ofta till att programmet skjuter upp tvungna materialförluster på framtiden genom offer av mindre värt material.

Dator som världsmästare ?

De bästa datorerna hade en rating på ca 1400 år 1970. I mitten på sjuttiotalet hade de nått 1700 och ca 2000 år 1977. Monroe M. Newborn prognoserar (1979) att stormästarnivå skulle ha uppnåtts 1988 och att en dator blir världsmästare senast 1992. Han gör detta genom att rita in värdena i ett diagram och extrapolera den antagna linjen. Vad jag vet, så har programmet Deep Thought i en turnering i USA uppnått en rating på ca 2400 ELO. Det har besegrat Bent Larsen.

En viktig anledning till att programmen blir bättre med åren, är att datorerna hela tiden blir snabbare. Vi vet ju att processorn i en räknedosa idag är kraftfullare än datorerna som byggdes på fyrtiotalet med elektronrör och fyllde hela rum. När datorerna blir snabbare kommer förstås då programmen att hinna analysera djupare träd (med större antal varianter). Men det råder delade meningar om datorn har möjlighet att bli världsmästare.

Visste ni förresten att kung + två löpare alltid vinner mot kung + häst ? Detta har bevisats av datorn/programmet BELLE. Vissa ställningar kräver så många som 67 drag innan vinsten är i hamn! Denna upptäckt kan leda till att FIDE måste ändra på regeln att om 50 drag passerar utan slag eller bondedrag döms remi.

Kort kommentar

För några dagar sedan meddelade en kamrat att han just höll på att skriva ett schackprogram på sin Mac. Jag inbjöds att testa en "prerelease" vilket resulterade i följande parti: BS - Mac 1. d4 e5 2. dxe5 Ke7!? 3. e4 De8!? 4. Sf3 Ke6!? 5. Lg5 (Hotar matt. Nu följer ett oväntat (?) slut.) Kg6!!? 6. Le2 fxg6!!!?, varpå jag såg mig nödsakad att ge upp, eftersom jag inte såg någon möjlighet att komma åt svarts kung. (Min kamrat berättade senare att han fortsatt "partiet" och vunnit genom att mattsätta en bonde.)

Bo S

Problemspalten

"Åkes problem" har denna gång växt till en liten, men naggande god, problemspalt. Skulle Du misslyckas med något problem återfinns lösningar på sidan 39.

David Aler, Original

Matt i 2 drag

Åke Hellström, Original

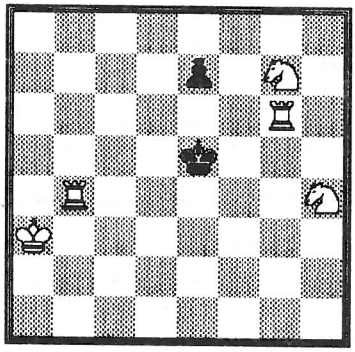

Matt i 3 drag

Göran Forslund, TfS 1989:5

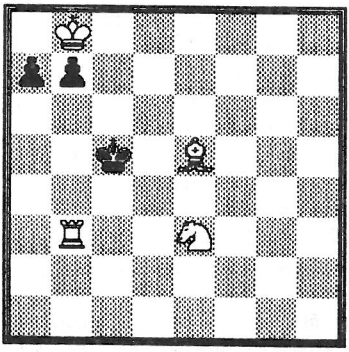

Matt i 4 drag

Horatio Bolton, Okänd källa

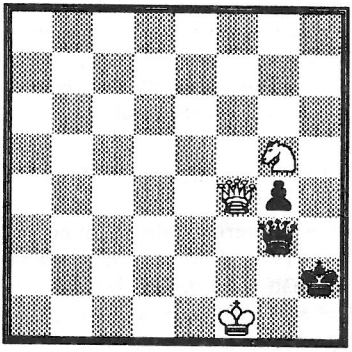

Matt i 11 drag

NOTISER

Årsmötet

Den 12:e september hölls årsmöte i klubblokalen. Det var välbesökt. Årsmötets dagordning klarades av på mycket kort tid. Inga kuppförsök eller kontrarevolutioner kunde man ana där. Funktionärerna som valdes blev nästan samma som fjolårets. Per Vernersson blev nyvald i styrelsen i stället för Pavel Lacko. Tre av fem lagledare nyvaldes.

ÅRET SOM GICK

I förra årets verksamhetsberättelse konstaterade styrelsen att trenden vad gällde antalet medlemmar var något stigande. I år kan vi konstatera att medlemssiffran sjunkit men att trenden nu har planat ut. Vi väntar för närvarande på att trenden skall vända uppåt igen. Klubben har nu 194 medlemmar varav 151 juniorer. Några bra schackliga resultat har också uppnåtts. Främst minns vi Viktoria Johanssons femteplacering i kadett-VM i Puerto Rico, men även Per Vernerssons seger i Östgöta Elit är en framgång att glädjas åt.

STOLAR

Ingvar Carlsson demonstrerade hur klubbens stolar skall renoveras. Detta arbete har påbörjats men några stolar återstår. Vi behöver fler frivilliga till renoveringen. LASSare, hör av Dig till Ingvar Carlsson!

EKONOMIN SVÅRARE?

Vår klubb klarar sig inte utan pengar och Michael Carlsson redogjorde för det ekonomiska läget. Tillgångarna den 31:a juli i år utgjorde en summa av cirka 102 000:-. Tyvärr kommer utgifterna att överstiga inkomsterna de närmaste åren. Det är svårt att göra prognoser på det exakta beloppet. I sämsta fall kommer tillgångarna att gå mot noll om cirka fem-sex år.

BLIXT

Årsmötet avslutades med en blixtturnering som vanns av Per Vernersson.

LASS-motion

LASS motionerade till SSF:s kongress i Sundsvall 1989. Motionen gick ut på att 1) JSM-mästaren äger rätt att deltaga i nästa års SM-grupp. 2) JSM-tvåan äger rätt att deltaga i nästa års MästarElit. Vi ville stödja den svenska junioreliten. Vi befarade att den tidigare situationen skulle komma att på sikt utarma status och kvalitet på JSM-gruppen. Motionens första yrkande antogs av kongressen.

Enköping

Ett tappert LASSgäng, förstärkta av två Norrköpingsbor, drog en helg i augusti till Enköping för att spela schack. Bäst lyckades en av förstärkningarna, Hans Jonsson, som vann hela turneringen. Arno Platau vann ett av ratingpriserna, men annars var det klent med LASS-framgångar. Flest poäng, 4.5, tog Bo Sjögren, som dessutom fick nöjet att slå högstrankade Carl-Magnus Björk, och Torbjörn Karlsson. De övriga, Jörgen Fransson, Uno Nävert, Ingemar Schütz och Anders Jansson, nådde inte upp till sin normala kapacitet.

Stadsmatch

Den traditionella matchen mellan Linköping och Norrköping spelades i Linköping denna gång. Linköping tog revansch för fjolårets nederlag och vann med 14.5 - 12.5.

Rättelse Saab-mästerskapet

Kenneth Leander meddelar att Torbjörn Karlsson **inte** vann Saab-mästerskapet 1989. Det är i själva verket så att Torbjörn aldrig vunnit SM, och att SM 1989 fortfarande pågår (men annars var det mesta rätt!).

Fotboll

Under en fin höstkväll i september drabbade LASS' och Schack-08s korpfotbollslag samman i en vänskapsmatch. LASS tog ledningen med både 1-0 och 2-0. Schack-08 kom starkt tillbaka i slutet av andra halvlek, där de såväl hann reducera som kvittera innan de i den 53:e minuten avgjorde matchen till sin fördel. (08 höll med tidtagare.)

I Schack-08 lade man särskilt märke till centertanken Johan Ingbrandt, vars förmåga att missa öppna målchanser endast kan mäta sig med Hasse Jonssons, Per Thoren, bollhållaren, och Ingemar Schütz, som under mystiska omständigheter och mitt under brinnande säsong gick över från LASS till 08.

LASS förfogade över planens bästa spelare, Mikael Näsberg, men tyvärr också planens givmildaste målvakt, som av förklarliga skäl önskar vara anonym.

Vi ser fram mot en revanschkamp någon gång i vår, så försumma inte vinterträningen!

Inbjudan till

Individuella DM

Individuella DM spelas i år över en helg (**16-18 mars i Linköping**) med sex ronder, två ronder dagligen. Fredagens ronder spelas som entimmaspartier, medan övriga ronder spelas med betänketiden 30 drag/90 minuter och därefter 30 minuter för resten av partiet.

Vem vinner DM i år? Per Vernersson, Du eller (hemska tanke) någon icke-LASSare? Om du ställer upp minimeras risken för det sistnämda alternativet, så anmäl dig i tid!

Liten ordlista från A till Ö

Bo Sjögren

Schackspelet omger sig med mängder av olika termer och förkortningar. Vissa av dem är i det närmaste självklara och behöver inga förtydliganden, som t ex de flooodhästar och kulaker som ofta förekommer i denna tidskrifts analyser. Men vissa sällan använda begrepp kan behöva repeteras för att de inte helt ska falla i glömska; Vem vet väl idag vad Schackets principer eller Gott sportmannaskap är?

För att råda bot på den nästan totala avsaknaden av elementära ordförklaringar har jag sammanställt några av de viktigaste orden nedan. Materialet är hämtat ur **Chess catechism** *av Larry Evans och* **Soft pawn** *av William Hartston, och har i vissa delar måst omarbetas för svenska förhållanden.*

Algebraisk notation

Ett system för att anteckna schackdragen som är så logiskt och lättförståeligt att det aldrig kommer att bli populärt i England.

Amatörschackspelare

Någon som spelar schack bara för pengar. (Jfr 'Professionell schackspelare' !)

Analys

Ovedersägligt bevis för att du kunde ha vunnit ett parti du förlorade.

Benoni

Denna öppning har fått sitt namn efter de svarta bönderna, som ser ut som en klase bananer. En ensam svart Benonibonde kallas en benonus.

Birds öppning

1. f4. Öppningen har fått sitt namn efter en stark, men närsynt, engelsk mästare, som ofta råkade få tag i fel bonde.

Blockad

En strategisk operation, som syftar till att skära av motståndaren från underhållslinjerna. Detta åstadkoms enklast med en lämpligt placerad trupp, som vid åsynen av Din motståndare omedelbart bildar en lång kö vid kaffeförsäljningen.

Bonde, Efterbliven

En bonde som, p g a bristande utbildning eller djupt rotad oförmåga, utför ett idiotiskt drag. Intelligenstest bekräftar inte den allmänna uppfattningen att svarta bönder är dummare än vita. Ihållande dumhet kan göra att en bonde förlorar alla sina vänner; Han kallas då en isolerad bonde.

Bonde, Trubblerad

När tre bönder av samma färg råkar stå på samma linje är den med trubbel bonden som ursprungligen stod på denna linje. Han måste nu dela sitt redan knappa utrymme med den dubblerade

och den tripplerade bonden, härav namnet.

Centrum

Enligt den hypermoderna skolan, rutorna a1, h1, a8 och h8.

Diagonalisering

En mattkombination längs en av de långa diagonalerna. En nödvändig ingrediens är en löpare i Finchley Central (s d o). Uttrycket härstammar från den engelske matematikern och stormästaren Dr J Nunn: "Om han tar min bonde diagonaliserar jag honom!"

Etik, Schackets

1. Odefinierat begrepp.

2. "Placera din motståndare så att solen skiner i hans ögon." (Ruy Lopez)

Finchley Central

Att utveckla en löpare på den långa diagonalen. Långa Diagonalen upptäcktes av (och bär därför hans namn) den irländske musikern och upptäcktsresanden Lonnie Donegal under ett besök i norra London, där han letade efter en kort väg mellan a1 och h8. Termen Finchley Central spred sig sedermera till kontinenten, där den i tidiga manuskript felaktigt kom att benämnas 'Finchentro' och senare 'Fianchetto'. Löpare utvecklade på den långa diagonalen sägs vara 'i Finchley Central' eller 'Finchley Centraliserad'. Löpare på aningen kortare diagonaler sägs vara i Totteridge & Whetstone, Tufnell Park eller West Brompton beroende på vilka möjligheter som diagonalen erbjuder.

Fool's mate

A chess player's spouse. (Övers anm: Mate = kamrat; spouse = äkta hälft)

Fälla

Någonting du såg men glömde bort tills du föll i den.

Förutseende

Förmågan att endast delta i de turneringar där man är säker på att vinna.

Gambit

Alla osunda offer i öppningen.

Giuoco Piano

Spelbar, men inte hälften så bra som en Steinway.

Grünfeld's försvar

Färgblindhet. Grünfeld hade fruktansvärda ögonproblem och uppfann öppningen med samma namn av en ren slump. Han försökte en dag att spela kungsindiskt, men råkade av misstag flytta sin d-bonde ett steg för långt. Han kastade skulden på sin närsynthet, men också på brädet, som var brun-gul-rutigt. Alla rutor, tyckte han, såg gröna ut, och därför såg han ingen skillnad mellan d6 och d5. Hur som helst, partiet gick bra och Grünfeld förstod att han skapat ett nytt, fint försvar. Emellertid tyckte han att det var pinsamt att ge den sitt eget namn, eftersom det var bara tur som gjorde att han upptäckt den; Han beslöt därför att kalla öppningen för 'Grönafältförsvaret', ty. Grünfeld Verteidigung, och vidhöll att likheten med hans eget namn var en ren händelse.

Hypermodernt spel

Alla spelöppningssystem där en snabb mattsättning är omöjlig.

J'adoube

Franska för "Vad Pharao håller jag på med? Flyttar jag den pjäsen förlorar jag ju!". Uttrycket kan härledas från det engelska "Shut up!", som ursprungligen användes som svar på motståndarens

"Du rörde den pjäsen, flytta den nu!". Jfr även Flem. Schodop.

Kandidatturneringen

En turnering som anordnas för att bestämma vilken ryss som ska spela mot en annan ryss om världsmästartiteln.

Klåpare

Alla som kan slå dig tre gånger i rad.

Kommentator

En vänlig guide i stormästarnas komplexa variantlabyrinter. K. citerar vanligen lämpliga stycken ur encyklopedin, håller sedan tyst tills vit vunnit torn, för att slutligen påpeka hur svart kunnat hålla ut några drag längre.

Korrespondensschack

En form av schack som ökar alltmer i popularitet, eftersom man här inte löper någon risk att förlora rankingpoäng.

Löpare, Bra

Den som fortfarande är kvar på brädet.

Löpare, Dålig

En löpare som hamnat i dåligt sällskap och/eller tävlat på förbjudet område. Under den Ortodoxa perioden blev en löpare på c8 som deltagit i Stonewallvarianten i Holländskt omedelbart avstängd. Flera decennier senare, under den Hypermoderna eran, upptäcktes Finchley Central (s d o) och varianten ströks från Internationella Olympiska kommittens svarta lista över förbjudna öppningar.

Mittspelet

I korrschack, det fåtal drag som krävs för att komma från encyklopedins varianter till Cheron's (Fine, Awerbach, m fl kommer också i fråga) slutspelsverk.

Motståndare

En slemmig individ med ett motbjudande ansikte.

Mästare

Någon som erövrat sin titel bara därför att han har kunnat ägna mer tid åt schack än du.

Offer

Alla pjäser som råkar stå i slag.

Patzer

1. En kärleksfull term för alla som du kan slå.

2. Ett förödmjukande epitet, som vissa besserwissrar använder för att beskriva dig.

Philidor's försvar

Philidor spelade det aldrig; Nimzowitch tyckte det var för excentriskt.

Positionellt offer

Ett drag som är så djupsinnigt att kommentatorn, om han inte råkar vara din vän, kallar det en blunder.

Principer, Schackets

En föråldrad term, vilken bevisades vara värdelös av Mikhail Tal.

Professionell schackspelare

En som inte kan leva på att spela schack. (Jfr Amatörschackspelare)

Reshevsky, Samuel

Ett sjuttiofemårigt schackunderbarn.

Rockad

Ett defensivt drag, spelat av fega motståndare.

Schack

1. "Ett trevligt och svårgripbart spel, i vilket två uppsättningar dockor flyttas emot varandra." (Samuel Johnson's uppslagsverk)

2. "Mattsättningen av kungen, vilket är spelets ide, är en symbolhandling som

uttrycker en önskan att döda ... fadern." (Coriat)

Schack matt

Självförvållad tortyr av nybörjare, som inte känner till ordet 'Uppgivet'.

Schweizersystem

Ett lottningssystem fullt av hål, precis som en hel del andra schweiziska produkter.

Sicilianskt försvar

En försvarsmetod med förkärlek använd av medlemmar i maffian, som här får användning för sina vanliga metoder och principer.

Sjunde raden

Upptäcktes år 1913 av Nimzowitch.

Slutspel

Sista chansen att missa vinsten eller remin.

Sportmannaskap, Dåligt

Illa dolt hat.

Sportmannaskap, Gott

Väl dolt hat.

Stormästarremi

En kamratlig upplösning, beroende på ömsesidig fruktan.

Svindel

Det enda sätt på vilket någon kan bli besegrad.

Taktik

I regel ett endragshot.

Tävlingskommitte

En noggrannt sammansatt grupp utan något som helst ansvar för någonting.

Trång ställning

Någonting du måste skaffa innan du kan starta en befrielsemanöver.

Träflyttare

Ett sätt att beskriva sitt spel för att göra motståndarna för självsäkra.

Weekend-turnering

En turnering där en spelare reser 50 mil för att bli lottade mot spelare från sin hemstad.

Viola da Gamba

Varje spelöppning där någon av spelarna offrar ett mellanstort stränginstrument.

Vit

Enligt ett beslut av USA:s Högsta Domstol är detta inte en så stor fördel som det en gång var.

Vunnet parti

Alla partier som du förlorat.

Zugzwang

En fult tyskt ord, som under inga som helst omständigheter bör uttalas idiomatiskt. De två acceptabla varianter som finns är 'vugzang' och 'Volkswagen'; Det senare rekommenderas såsom varande en målande beskrivning av ett tillstånd som bör undvikas, och som kan vara nog så besvärligt att ta sig ur om man väl hamnat där. Mycket bättre än att komma i Volkswagen är att komma i Mercedes eller Volvo. Man bör dock komma ihåg att fastän minsta flytt i en Volkswagen förmodligen blir ödesdigert, är bränslekostnaderna avsevärt högre i en Mercedes eller Volvo.

Ödmjukhet

1. En dygd nästan helt okänd bland stormästare.

2. "När jag spelar vit vinner jag därför att jag är vit; När jag spelar svart vinner jag därför att jag är Bogoljubov."

Öppning

Den fas i partiet där intelligens inte spelar någon roll.

Nästa nummer

KM

Per Vernersson vann!

Hallsberg

Per Vernersson vann här också!

Allsvenskan

Höstens omgångar skärskådas

Nr 1/90 beräknas utkomma i början av mars.

Material kan du lämna till oss på klubblokalen eller posta till någon av redaktörerna.

Icke beställt material måste vi ha senast **6 februari**.

Lösningar till **Problemspalten**

David Aler: Matt i 2 drag

1. Lc8! Kompositören är en begåvad ung man som efter att ha avlagt sin civilingenjörsexamen utbildat sig till operasångare. För närvarande sjunger han på första versen i Göteborg.

Åke Hellström: Matt i 3 drag

1. Sgf5 Kd5 2. Sxe7†; 1. - e6 2. Td4 Åke och hans problemkonst behöver väl ingen presentation, eller...

Göran Forslund: Matt i 4 drag

1. Kxa7! Kc6 2. Txb7 Kc5 3. Ka6; 1. - b5 2. Tc3† Kb4 3. Sc2†; 1. - b6 2. Kb7 b5 3. Ta3! Göran skickade in detta problem till en nybörjartävling i TfS. Tyvärr kom det bara två svar, så juryn gav båda hedersomnämnanden i stället för att dela ut något 1:a pris. Men om man ska döma efter lösarreaktionerna är det ingen tvekan vilken av debutanterna som lyckats bäst! "Nybörjare? Både elegant och svårlöst!" var en av kommentarerna (TfS 1989:9).

Horatio Bolton: Matt i 11 drag

1. Dd2† Kh1 2. Dd5† Kh2 3. Da2† Kh1 4. Da8† Kh2 5. Dh8† Dh3 6. Dxh3†! gxh3 7. Se4 Kh1 8. Kf2 Kh2 9. Sd2 Kh1 10. Sf1 h2 11. Sg3‡ I boken där vi hittat problemet står det att 6. Sxh3 inte leder till matt i föreskrivet antal drag. Men, men... **6. Sxh3 Kg3 7. Sf2 Kf4 8. Df6† Ke3** (8. - Kg3 9. Df5!) **9. Ke1 g3 10. De5† Kf3 11. De4‡** Robert E har, enligt uppgift, hittat en annan matt. Nu letar vi efter matt i 10 drag! Exeunt Horatio.

Spelprogram våren -90

Dag	*Klubbaktiviteter*	*Övrigt*
Januari		
Fr 12	Blixt-KM	
Sö 14		Seriespel 5
Ti 16	LM 1	
Sö 21		Knattecup 2, Motala
Lö 27		Ungdomsserien 2, Norrköping
Ti 30	LM 2	
Februari		
Fr 2	Seniorträning	
Sö 4		Seriespel 6
Ti 6	LM 3	
Lö 10		Skollag-DM, Linköping
Fr 16	Februariblixt	
Ti 20	LM 4	
Fr 23	Seniorträning	
Sö 25		Seriespel 7
Ti 27	LM 5	
Mars		
Fr 2	Marsblixt	
Lö 3		3-mannablixt, Norrköping
Sö 4		Knatteserien 2, Motala
Fr 9	Seniorträning	
Lö 10		Ungdomsserien 3, Linköping
Ti 13	LM 6	
16-18		Ind. DM, Linköping
Fr 23	Snabbschack-KM	
Lö 24		Ungdomsmatch mot Örebro, Motala
Ti 27	LM 7	
Fr 30	Seniorträning	
April		
Sö 1		Snabbschacks-DM, Linköping
Ti 3	LM 8	
Fr 6	Blixt-LM	
Sö 8		Knattecup 3, Norrköping
Ti 17	LM 9	
Fr 20	Blixtserien, Final	
Sö 22		Knatteserien 3, Linköping
Fr 27	Våravslutning	
Sö 29		Ungdomsmatch mot Malmö, Norrköping

LM spelas på tisdagar kl 18.00-22.00.

Blixtturneringarna på klubben börjar kl 19.00.

Seniorträningen startar kl 19.00